

ΜΠΟΥΚΕΤΟ

τραβήξει κρασί. 'Ο θαύτος μου με κοιτούσε πού δούλευα κι έλεγε: — Μπαρά, παιδί μου, θέλω να σε κοιτάσω κοντά μου, γιατί πού φανταστώ πολύ έξυπνος, μά, αυτό δέ θα ικανοποιήσω φρόνιμο: όταν το παιδί έβρισκε πως βόλευται κοντά σ' ένα συγγενή του, γίνεται αθάνατο και χαλάει. Μονάχα ανάμεσα στους ξένους μαδ' είναι κανείς και «γίνεται άνθρωπος». Μά δεν πρέπει να πείσεις δουλειά σε κανένα φτωχό. Κόιτα να βρεις ένα άφαντο πλούσιο. Και δούλεψέ τον με πίστη. Μη συνήθισες πού πάντοτε να κλέβεις: αυτό είναι πολύ κακό για το εμπόριο, φέρνει γουσουσιτιά. 'Αν σου βγει ή επιθυμία ν' αγοράσεις ένα γλυκό, τρέβα να πειστείς στον άφαντο σου, κόνταχ' τον μ' ειλικρίνεια καύματα και πές του: «Κόο Πέτρο, θάβουλα πολύ να φάω ένα γλυκό σήμερα». 'Αν σου δώσει λεφτά, αγοράσ' το και φά' το 'άν' όχι, ύπομονη.

«Ενα πρωτό το θλίμένο» 'Οχτώβρη, μόλις έφωγε ή μητέρα μου για το δουλειά της, βγήκα κι' έγω έξω χωρίς να το ξέρω. Έκαινα τα πρώτα μου βήματα μέσα στο στίβο όπου ο άγώνας είχε σληρόος όταν είχε κανέναν φτωχό. Η καρδιά της παιδικής μου ελευθερίας είχαμε τελειώσει, — είχε τελειώσει πιά αυτή ή ηλικία που ήταν καρπομένη παρ' όλο το αίμα που είχα δει να κυλάει γύρω μου, πού όλα τα δάκρυα και τή ου' ήρη δουλειά της μητέρας μας. Τώρα, ήθελα να κερδίσω το ψωμί μου, να μη ζώ πια εις βάρος της και, άν μπορούσα, να πηγαίνω σ' αυτή: όχλω αυτό που θα μου περιόσσειαν μέσ' στην ποδιά της.

Αυτή ή επιθυμία με βασάνιζε από καιρό. Και τότε άκόμα που πήγαινα σχολείο, στικόνουν συχνά και ζούτα τα δυστυχισμένα έκείνα με το μαύνο πρόσωπο και τα σκαμένα από τα χροιά χέρια που τουρτουρούσαν το χειμώνα, μπρός στο μαγοζιά και τραβούσανε τους πελάτες από το μανίκι, έγκωμιάζοντας μ' άπειρα μέρες κραυγές, την ποσότητα των έμπορων. Τότε, μιλούσα έπί ώρα όταν πηγαίνα να κάνω τα διάφορα ψώνια του σπιτιού, ήξερα τους πόρους τους και τα θεωρούσα άνάστηρα από μένα. — Δουλεύουνε κι' εγώ, έλ'γα' οι γονείς τους, πρέπει ν' αν' ευχαριστήμενοι που δεν τους έχουνε στη ράχη τους. Τόν έρχόμνο χροόνό θα κάνω κι' έγω το ίδιο.

«Ο χρόνος έκείνος έφτασε. Και μ' έβροντας πόσοι σκεναγμαί έσπαγουν σε μία ώρα από ένα από το στήθη έκείνα που τ' έσκαπάζει μια βρώμικη ποδιά από σκυλί, τράβηξα με θάρρος, σχεδόν κερήφανα, να ζή τήσω μία θέση, να τή βρω, και το βράδι να φέρω στη μητέρα μου την ευχαρίστη είδηση.

Δεν έπληγαινα στην τύχη. 'Ηξερα άκριβώς: αυτό που ζητούσα κι' είχα βάλει στο μάτι μια ταβέρνα που ήταν πιά μένα ένα κι' ένα. Κι' εν πρώτοις, ήτανε ταβέρνα έλληνική. ('Ο θεός 'Αγγελής με συμβούλευσε πάντοτε να πιάσω δουλειά σ' Έλληνες, 'που είναι, πάντα, πιο φιλότιμοι από τους Ρουμάνους»). 'Επειτα π' άρεντιμό δεν ήταν παντρεμένο. (Συγκρίνουν τις γυναίκες των άρεντιμόν που έδερναν τα γκαρσονιέρους και τα υποχρέωναν να πλένουν τα βρωμερά άπορρόδουχα των κυρών τους). Τέλος αυτή ή ταβέρνα βρισκόταν πολύ κοντά στον άγαπημένο μου Δούναβη.

Γιά τίποτε στον κόσμο δέ θα έδικαινα δουλειά σε φιλικιτζήκο ή σε μπακάληκο που τα γκαρσονιέρους μακαρίζονται, σούνοντας το πρωτό στο παζαρόμιο τα μισά είδη του μαγοζιού, βάζοντας τα πάλι μέσα το βράδι, και κυνηγώντας, όλη την ήμερα, ό: τή μέση του δρόμου τους χορικούς: γιά να τους άπάσουν το σκαυφο τους και να τους αναγκάσουν έτσι να κάνουν ψώνια.

Είν' αλήθεια ότι ή δουλειά του γκαρσονιέρους της ταβέρνας που είχα διαλέξει, είχε άλλα βίσιμα. Έκτός από τ' άπορροιστικά πιαιτικά κι' ά το ότι το γεγονός ιδιαιτερά δέν έλαινε το βράδι, αλλά τα μεσάνυχτα και κόπωνε μάιστα την αυγή, ύληχε ή τριμερή έκείνη χροόνόμα, λαβύρινθος ύγρος και χωρίς άέρα, σκαμένος στο «βράδυ τής γής», τρώμος του φτωχού παιδιού που ήταν άνογασμένο να κατεβαίνει έκεί έκάτο φορά την ήμερα γιά ένα μονάχα ποτήρι κρασί «άφρισμένο» που ένας μεθύμενος, με την πενήτριά στο χέρι του το παράγγελλε μπρός στα μάτια του άφαντικού του. Λέγανε ότι κατά τα μεσάνυχτα μέσα στις χροόνόμας βγαίνανε φαντάσματα που κρυβόντουσαν μέσ' απ' τα βαρέλια και, σβόνοντας το φως του γκαρσονιέρου, πηδούσαν άπάνω στην πλάτη του. Πολλά άπ' τα δυστυχισμένα αυτά παιδιά λαμβυμούνταν. Μερικά μάλιστα πέθαιναν άπο τον τρόπο τους.

Είχ' άκούσει να μιλούν γ' όλ' αυτά φοιχτά πράματα, γιά ό θεός 'Αγγιλης με είχε προειδοποιήσει: — Δέν ύλάρχουν φαντάσματα. Το κερύ σβόνει έπειδή δέν ύλάρχει άέρας στο ύπόγειο. Φρόντισε νάναι πάντα άνοιχτοί οι φεγγίτες του που φράζουν εύκολα, γιατί είναι φώτες μέσ' στη γή. 'Όσο γιά το ποτήρι με τ' «άφρισμένο» κρασί δέ θα σ' ζητάνε παρά στις μεγάλες ζέστες, όταν ύπάχει πάγος. Τότε, γιά να κόνες δρόμου, ως τή χροόνόμα, δείξε λίγη πονηριά:

Έχε πάντα στη διάθεσή σου μέσ' στο μικρό ύπόγειο ένα μεγάλο νεκρό του κομπού γεμάτο πάγο' άδηνσε λίγο να υψωθεί γιά να νομίσουν ότι κατέβηκες ως «τα βάθη τής γής» και βάλε μέσα λίγο άνθρακικό γιά ν' άνακαταστήση την «πίεση» του βαρέλιού — και νά το ποτήρι με τ' «άφρισμένο» κρασί. Μά πρέπει νάχες το νού σου: δέν κάνει να παίξεις τέτοια παιχνίδια με τους πελάτες που νύθουν άπ' αυτά...

Η «'Οδός τής 'Οχθής» — που μπορεί νάχρησται όνομα σήμερα, ήταν πού τριάντα χρόνων ή άκρη του διαδρόμου αυτή που άρχιζε από τή «Λεωφόρο 'Ιππικού» και καταλήγει πάνω από την καιάδα του Δούναβη, πού τον ίκολούθει κάβετα. Σ' αυτό χωσάται και τ' όνομά της. 'Οδός: πολυσύχναστη, περνούσε από τή μέση της συνοικίας Κ α ρ α κ ι ο τ ή που το κατοικούσαν, ως έπί το πλείστον, οι Έλληνες φημισμένοι γιά τα εύσημα γλέντια τους, με καυλάν τρομερά, όπως οι κάτοικοι τής «Κοιτοφάνης», γιά τους όποιους μιλά στο «Κοντί». (*)

Τό Κ α ρ α κ ι ο τ ή με τραβούσε με τήν ειρηνική του εθιμική, με τήν κομποπολιτική του ύψη: μου ήταν γνωστό σάν τις ταβές μου' τουρτουρίζοντας έκεί φανταζόμουν πως βρισκόμαι στις όχθες του Βοσπόρου, σ' αυτή την όνειρεμένη 'Εδέη που έπληθύνει τόσο νά τη γνωρίσω και πού είχα πιάσει στο μυαλό μου μία εικόνα της, κενταζόντας την σε φωτογραφίες και σε γάντες. 'Είληνες όνειροπόλοι και άκόλαστοι, τοίχοι με άσπρη πρόσωπα, νέες γυναίκες παρπονιμένες, φοβισμένες γιάτι άγαπήσαν πολύ τυραννικά, αιώνες έρωτευμένες με όρατα μελαγχολικά μάτια, με πλούσια φρούδια άντιστατρα καμπυλημένα, λάνες: και γυπνίτες που μπορούσαν να σάς κάνουν να ξεχάσετε το Θεό και να ληστέψετε την κόλαση.

Σ' εως έλδοκλινος κατά τις Πέμπτες τής εφεστησισμένης μου έλευσε, πλαισίονον άνάμεσα στους άνημπούς των πασηνών

έθνων που είχαν έρθει στη Βουλία γιά να κάνουν περισούλι, που τους έρωσε ή νοσταλγία της μαρτυρίας των παλιών και που κατάληγαν πάντοτε μέσα στα θλίβερά μας μοιμητήρια, δύο φορές θλίβερα γ' αυτούς που πεθαίνουν σε μια ώρα ξένη.

Έκεί άναέουσα, από την παιδική μου ήλικία, όλες αυτές τις ήβες έντυπώσεων που έσπλιν άργότερα να τις χρησιμοποιήσω γιά να συνθέσω το πλαίσιο και τή άτμόσφαιρα τής «Κ υ ρ α κ ι ο τ ή α λ ι ν α ς». Στη συνοικία αυτή ή στο «Τσασατζουγιέ» — όπου ύπάρχουν πολλοί Ιούδιοι — στέλνον οι μέγιστοι: τής Βουλίας κάθε ένα έρωτευμένη που δείχνεται κάπως υπερβολικά φιλήδονη.

— Τράβα στο Καράκιο, στο 'Τσασατζουγιέ» — τής λένε άν θέλεις έρωτες.

Έκεί θέλησα να τοποθετηθώ κι' έγω, γιά να μάθω και να καταλάβω, χωρίς να ξέρω γιάτι.

Πρός τή μέση τής «'Οδού 'Οχθής», ή ταβέρνα του κύρ Λεονίδα, φημισμένη γιά τα κρασιά της και γιά την κοινία της, βρισκόταν θρονιασμένη, σε μία δοξασιμένη βασιλεία, μ' ένα παρθένο σαράντα χρόνων ήρωϊκό γλέντιον. Την είχε άνοίξει ο μακάριος Ζανέττος, ο πατέρας του κύρ Λεονίδη, και το έλληνικό αυτό μαγοζι είχε προοδευσει στην άπόκτηση χίλιων περιουσιών όπως είχε παρασπείθει στον έσπεροόμο άλλων τόσων πλουσιών. 'Ο 'Ιζανέττος ο ίδιος, ένας ψηλός γέρος καμπουριασμένος που τον έλεγαν «Σιζοροί» (**) δέ μιλούσε πιά παρηγόρως, δέν ήταν παρ' άπ' άδύνατη είδηση μιας δίζας που την είχε ζήσει.

(Ακολουθεί)

ΤΑ ΖΩΓΡΑΦΙΣΜΕΝΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

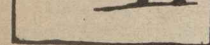
Κατά τον τελευταίο καιρό συνηθίζονται πολύ τα ζωγραφισμένα ύφασματα, τα όποια χρησιμοποιούνται γιά ρούμπες, σάρτες, γονιτοδίες, επιπλώσεις, μαξιλόρια κλπ. 'Απ' όλα όμως τα μέσα που ζωγραφίζονται των ύφασμάτων το ευκολώτερο, το αλυσότερο και το φτηνότερο είναι τα κραγιόν «Βέτιν». Χάρης σ' αυτά ή κάθε μία μπορεί να ζωγραφιστή σύμφωνα με τα γούστα της και τήν φαντασία της κάθε ύφασμα. Το σχεδίασμα γίνεται με τούση εύκολη με δοητιά γινόνταν άπάνω σε χαρτί με πασιλλή με χροματιστά κραγιόνια. Μετά το σχεδίασμα σκαπάζουμε το ύφασμα μ' ένα φύλλο στυπλόχαρτο καθαρό ή σιγαρόχαρτο και το περνούμε έλαφρά μ' ένα μετρίως ζεστό σίδερο ως ότου στεγνώσει. Το προνόμιο τής μεθόδου αυτής είναι ότι δίδει ποικιλίες τόσο εις χρώματα, όσο και σχέδια. Γι' αυτό και όλοι οι κυρίες και δεσποινίδες που έκολούθουν τή μόδα χρησιμοποιούν κραγιόν «Βέτιν».

(*) Κοντί: μυθιστόρημα του 'Ιστανού. (**) Σιζοροί: αυτός που δέν κινείται ποτέ.

Ο ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΙ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΤΟΥ ΠΡΟΔΟΤΗ

Συνέχεια και τέλος μιας τραγωδίας. 'Ανήμερο των 'Αγίων 'Απεστόλων στέν 'Αλφειό. 'Ο Χο-τζηρχήστος τρώει και πίνει και συλλογίζεται. Τα ένοχοπειρητικά γρόμματα. 'Η καρτομένης του Λάμπρου. «Ζήτω ο Βασιλεύς!...» 'Ετσι τιμωρείται οι προδοτά!... 'Ενα φρικαλέο δάρο στέν 'Εθνακ. 'Ο 'Επίλογος.

Συνεχίζουμε την ενδιαφέρουσα ιστορία, του «Χατζηχρήστου και των ληστών» που άρχισαμε στο περασμένο φύλλο:

Ήταν ή ήμερα των 'Αγίων 'Αποστόλων και ό ήλιος άνέβαινε στέν άνέφαλο όβρανο, φωτίζοντας το πολύχρωμο πανόραμα τής κοιλάδας του 'Αλφειού. Τα παλληκάρια του στρατηγού Χατζηχρήστου και οι Βαυαροί στρατιώτες έκάθονταν στις όχ'ες του ποταμού κι' καταγίνονταν να έτοιμάσουν το τραπέζι της γιορτής. Έφερναν έδρα γιά τή φωτιά, κουβαλούσαν σταφύλια από τα γειτονικά άμπελεια, έσοδύλιζαν τα σπαχιά. Οι Βαυαροί, που είχαν λημονήσει πιά τις μυρμαρίες του Μονάχου, ρουφούσαν και αυτοί το φέτο ρετινάτο και προσπαθούσαν να τραγουδήσουν... κλέφτικα τραγούδια, πράγμα που έκανε τα παλληκάρια του Χατζηχρήστου να ληφώνονται από τα γέλια...

Σ' λίγη ώρα ύστερα απ' το φαγοπότι στήθηκε κι' ό χορός στέν όποιο έλαβον μέρος κι' οι Βαυαροί κι' έτσι το γλέντι φούντωσε απ' άκρη σ' άκρη...

«Ο καπετάν Χατζηχρήστος, θρονιασμένος λίγο ψηλότερα, έτρωγε με όρεξη, αλλά συγχρόνως φαινότανε συλλογιζόμενος. Έξαφνα, άφηνε χέμο το φυτό, πετάει δρόμο και άκολουθούμενος από τον ψυχογύ του, Παναγιώτη, άνεβαίνει τρέχοντας τή βουνοπλάγιά, όπου χάθηκαν και οι δύο πίσω από ένα βράχο.

Μετά ένα τέταρτο τής ώρας έφάνηκαν πάλι. Το πρόσωπο του Χατζηχρήστου ήτανε κατακόκκινο από μεγάλη όρεξη, τα μάτια του πετούσανε φωτιά! Σ' άριστέρο του χέρι κρατούσε μερικά γρόμματα, τα όποια συχνά πυκνά έλάκωνε ψηλά και τα κουνούσε μέσα στη φούχτα του με βρώμεις και κατάρες.

Έβρινα διάταξε τον ψυχογύ του τον Παναγιώτη να πη του Καπετάν Λάμπρου «τόρδη έκεί που τότε θέλει». Μετά λίγες στιγμές ό καπετάν Λάμπρος ήταν έκεί. Μόλις τόν είσε ό Χατζηχρήστος πετάχθηκε έρωτος στέν όπου του και έχοντας μπροστά στα μάτια του Λάμπρου — που στεκότανε λίγο χαμηλότερα απ' αυτόν — άνοιγμένα σ' άριστέρο χέρι τα γρόμματα, τότε ρώτησε με άγρια και βροντερή φωνή:

— Πού έγραφε, ώρα, αυτά τα δυο γρόμματα;!!

«Ο καπετάν Λάμπρος στην άρχή τ'έχασε και τράχηε σ, γρήγορα όμως συνήλθε κι' άπάντησε άγρυπνα:

— Έρω γιά ποιός τάγραφε; Πήγαινε — να τότε έρres!

— Πο δόνη! έρώνασε ό Χατζηχρήστος. Προδοτή! Άρνέσαι τα γράμματα σου, σκύλλε;! 'Εσύ παρέδωκες δέκα παλληκάρια μου από τα καλλίτερα στους ληστές κι' έβαν και τάψησαν ζωντανά! 'Εσύ έγραφε στους ληστές προδοτή!...

Και γρήγορα σάν όστραπή, ό Χατζηχρήστος έπιάσε χέμο τα γρόμματα, έβρισε κατά γής το γένο του Λάμπρου, έρπασε τον παραγμένο κακούργο από τήν κοσίδα, (που κατά το έθιμο των παλληκάρων κρυότανε πίσω), έτράβηξε κοντά το κεφάλι του με ρωμαλέο χέρι, έβγαλε το χαντζάρι του από το σελάχι και με μία μαχαίριά το έχάρισε από το κορμί του, κόβοντας το λαίμο του πέρα-πέρα!...Τό αίμα άνεψήθηκε σάν από συντριβάνι κι' έπλημμύρησε την όσπηρ και πολύπτυχη φουσανέλλα του Χατζηχρήστου. 'Ορθος, φοβερός σάν Νημερς ό 'Ελληνοερόδες αγωνιστής, κρατώντας πάντα το κεφάλι από τα μαλλιά, το σήκωσε ψηλά κι' έζώναζε:

— Ζήτω ο Βασιλεύς! 'Ετσι πεθαίνουν όλοι οι προδοτές!

Έδωσε ύστερα μία κλωτσιά στο άκεφαλο κορμί του καπετάν Λάμπρου που ήταν πεσμένο μπροστά στα πόδια του και είπε δυνατά στους γύρω του:

— Πάρτε από δω αυτό το γουρουνί!

Ταίλια σπητή έπικρατούσε. «Ο χορός και τα τραγούδια είχαν κοπεί. Τό αλματέρο γεγονός είχε κοινολογηθεί άστραπιασώς σε όλο το στρατόπεδο, όλοι έτρεξαν να ίδουν, κι' έσπερχαν γύρω ό ένας τον άλλο.

Έπάνω στο βράχο, άτρώμετος, κρατώντας πάντα με το ένα χέρι το κεφάλι, με το άλλο το χαντζάρι και δουτηγμένως στα αίματα ό Χατζηχρήστος έπαιρνε να συναχθούν γύρω του όλοι και τότε έζώναζε:

— Παλληκάρια! τέτοιος πρέπει να είναι ό θάνατος γιά κάθε προδοτή!...Ο καπετάν Λάμπρος παρέδωσε στους ληστές δέκα από τους συντρόφους μας γιά να τους κάψουν ζωντανούς! Δέν έπρεπε να περάσει με μαχαίρι, αλλά να ψηθή σε σιγανή φωτιά!...Αλλά τώρα έμπρός! Έμπρός παιδιά, μην ταραξείτε και κατάρα στον προδοτή! Ζήτω ο Βασιλεύς!...

Και ή άπάντησης του πλήθους

«Κατάρα στον προδοτή! Ζήτω ο Βασιλεύς!» άντήχησε σε όλη την κοιλάδα του 'Αλφειού.

Μερικοί Βαυαροί σήκωσαν σε λίγο από καί το πτώμα του Καπετάν Λάμπρου, τα παλληκάρια σκεπσίστηκαν και πάλι κάτω από τα πλατάνια, οι χερσί ξανάρχισαν πάλι σε όλο το στρατόπεδο και σάν άγριος άλαλαχμός άντηχούσε το πολεμικό τραγούδι:

Ν' άναστήθι ή Πατρίς μου
Νά ζήση το σπαθί μου!...

«Ο Βαυαρός άξιοματικός που δίσωσε σ' 'Απομνημενώματά του το φρικτό αυτό έπείσοδιο τελειώνει έτσι την δφήγησή του:

«...Η τρομερατική αυτή σκηή μ' έκανε ν' άνατριχιάσω, με συνετάραξε. Την Τουρκική αυτή δικαιοσύνη δέν μπορούσα να τή συμβιβάσω με τή άντιλήψή μου περί δικαίου και γιά πολιν καιρό ή συντροφιά του Χατζηχρήστου μου ήταν άποκοσμητική. Θυμόμουν πάντοτε την αίματόβροχη φουσανέλλα του και όλη τή φρικαλέα τραγωδία...Και όμως όλοι με έβεβαλιναν ότι ήταν άποδοδεγμένη ή προδοσία του Λάμπρου. Ήταν άξιος του θανάτου που έλαβε. Γιάτι τα δυο έκείνα παλληκάρια που είχαν μυσηρωιόως έξαφανισθεί από το στρατόπεδο πού όλιγων ήμερών, είχαν αυτομόλησει στους ληστές με τή σγκατάθειά του Χατζηχρήστου και την ήμερα του φόνου είχαν ξαναγίρει, φέροντας στον άρχηγό τους, μαζί με μερικές άλλες άποδείξεις και τα ιδιόγραφα γρόμματα του Λάμπρου προς τους ληστές, με τους όποιους ό άθλιος αυτός ήταν συντάγος από κέρδη.

«'Ο Χατζηχρήστος διάταξε ν' άλαιοσιν καλά το κεφάλι του προδοτή, το έβαλε σ' ένα τραγίσιο δοκι και τώποεϊσε στο Ναύπλιο, με ταχυδρόμο, στέν Βουλία! Μαζί έστειλε και γραφή έκείσι των γεγονότων, την όποιαν προσυπέγραψαν και δώδεκα από τους καπετάνιους του.

«'Αλλ' ή 'Αντιβασιλεία άπήνησε στο Χατζηχρήστο τ' άκόλουθα:

«Το ατάκι άποστολάι δέν είναι εύρεστοί τφ Βασιλεί, ('Ο Χατζής Χρήστος όρείλει εις το έξής ν' άπέχη τοιούτων βιασιήτων. 'Η 'Ελλάς είναι ήδη τακτικό Κράτος, εν τφ όποίφ πρέπει να λοχρή ό νόμος και πός κακοδότης να παρσάδεται εις τα Δικαστήρια προς κρίσην. Τά γενόμενα ήδη παραβλήονται διότι άποδείξεις τής προδοσίας καταμαρτυρούσι σαφώς την πράξιν του ένοχου».

«Όταν ό ψυχογύς του Χατζηχρήστου Παναγιώτης έδύβασε στον Καπετάνιο το έγγραφο αυτό τής Βαυαρικής 'Αντιβασιλείας, ό Χατζηχρήστος, που έπεριέμεν κάποια άμοιβή, άρχισε να βλαστήμη άγρια:

— 'Ο δολός γιά τους πάρη όλους τους καλομαράδες! Έλεγε. Θά μ' έ χαλάσουνε το Βασίλειο με αυτούς τους νέμους τους!...

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΤΑ ΠΛΕΟΝ ΖΕΣΤΑ ΜΕΡΗ

Τώρα με το χειμωνατικό κρύο άς μιλήσουμε λίγο — κάποια παρηγοριά είναι κι' αυτή — γιά μεγάλες ζέστες.

Τό ρεκέρ τής μεγάλης ζέστης το είχε το περασμένο καλοκαίρι ή περιοχή 'Αζιζιά στην έρημο Ζεφάρα τής βορείου 'Αφρικής. Τό θερμόμετρο έφθασε 136 βαθμούς έπί οκιάν στις 13 Σεπτεμβρίου 1927.

Στην περιοχή αυτή ή μέση θερμοκρασία όλου του έτους είναι 70 βαθμοί.

Προηγούμενος το ρεκέρ άνήκε στη Γκρίγλαδ Ράντε, στην «Κοιλάδα του θανάτου» τής Καλλιφοργίας. Η «Κοιλάδα του θανάτου» έχει πάρει αυτό το όνομα, γιάτι τίποτε δέν μπορεί να ζήση έκεί από την φοβερή ζέστη.

Στη Γκρίγλαδ Ράντε το θερμόμετρο έφθασε σε μεγαλύτερη ζέστη έφ' όσον το καλοκαίρι 184 βαθμούς έπί οκιάν. Η συνήθης, άλλως τε, καλοκαιριάτικη θερμοκρασία είναι έκεί 120 βαθμών.

Αντιθέτως το περψυχρό μέρος άνεδοιχθη πως είναι το Βερκογκάνση τής Σιβηρίας.

Τόν περασμένο 'Ιανουάριο έσημείωσε το θερμόμετρο έκεί 91 και 6 βαθμούς κάτω του μηένος. Γιά παρηγοριά έκείνων που κατοικούν έκεί άς λεχθή, ότι ή μεγαλύτερη καλοκαιρινή ζέστη είναι 80 βαθμοί έπί το μηέν.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η ΠΕΤΑΛΙΔΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΝ

Το γαλό - γαλό
φραγκία κυνηγώ

Ήταν αυτό το καθημερινό τραγούδι του Γώγολου του Καφερού, που με μια καλαμίδα μακριά στον ήλιο ροβόλαγε κάθε μέρα στην ακροθαλασσιά για να ψαρέψει, περνώντας απ' τα στενά σοκάκια της Βροντελαγκιάδας. Καμιά φορά ή «πετονιά» του πιανόταν σε καμιά κλάρα λεμονιάς και για να την ελευθερώσει ο Γώγολος, έγκρεμιζε και μερικά λεμόνια.

— Δεν λές καλύτερα πα-
νολόβλητοι, τούτος ο Κα-
πετάνιος...

Ή μόνη τους λύση, στην ήσυχη και άκυμαντο ζωή τους, ήταν η Κωσταντίνω, η τραλλή ή αδερφή του Γώγολου. Μια νόστιμη κοπέλλα, άφράτη, μοσχολοστή, σαν το κιδώνι, γλυκιά σαν το γινομένο σκυό και δροσερή σαν το καρπούτσι. Έγυριζε μ' ένα τοσεμπερί στο κεφάλι κόκκινο, με αναμμένα μάγουλα, γυμνά τα τορνευτά της πόδια και έβλεπε τα μπράτσα της λαχταριστά, μέσα στο περιβόλι σαν άνδρος πορτοφύ, που τη νύχτα το ξεπλέαζε η γής, απ' τα δημοσυγικά πα σποθικά της. Έσφουζαν μέσα της της νεότης οι χυμοί, έβραζε το καθαρό της αίμα και φουσκωναν, σαν κοχλαιοί της ανείσης, τα στήθη της τα άνδροφύνα 1..

Έτσι δημοφής ήταν κι' όταν άγαπηση κά-
ποιο λεβέντη στο χωριό κι' έγενέθηκε τον
βροτάνα ένα βράδυ της ανοίξης, κάτω από την
ανθισμένη τη μοσχολοστή. Μα οι δικοί της
σκόπωναν τον άγαπημένο της για το κακό
ποθικαν στην κόρη κι' η Κωσταντίνω τραλλή-
θη.

Ήταν ήσυχη τραλλή. Κάθονταν ώρες σε
μια άκρη, κοιτάζοντας το άπειρο, σαν κά-
ποιο να περιμένει, με μάτια που βλέπανε
σ' άλλους κόσμους.

— Αν την σηκώσουμε, σηκώνεται κι' αν
της δώσουμε να φάει, τρώει! Έλεγε η Κα-
ψερή ή Δόπη για την τραλλή.

Την ανοίξη ή καρδιά της άνοιγε κι' έρροφούσε θαρρείς, τη λου-
λουδιασμένη, γύρω φύση, με το χειμώνα, το κεφάλι της έγειρε
κάτω και όταν ο ήλιος έβλεπαινε τη φύση, αυτή έδενε στο πε-
ριβόλι τα κλαδιά κόκκινες κορδέλλες και πράσινα χαρτιά!

Σάν αγαθός που ήσαν ο Γώγολος και πράσινα χαρτιά!

— Άδικημένο το κακόμοιρο! έλεγε.

Και τραβούσε τραγουδώντας να μάζει άγριοι ίχνα, όταν ή πα-
ραμένη θάλασσα δεν τον άφηνε να μάζει πεταλίδες τραγουδώντας:

— Όλα τα μάτια 'νε στεγνά,
και τα δικά μου βούσι,
περιβόλδης τα ζητεί,
τον κήπο να ποτίση.

Μιά μέρα πήγε και στάθηκε
για πρώτη φορά, ένα παπάρκι, στο
χωριό, ο «άγιος Ιωάννης», που
σφύριζε ούρλιαστικά, και απ' τα
ουρλιαγμένα του άντηχσαν ή
πλαγές και τα βουνά. Τό σφύ-
ριγμα αυτό, προτάκουστο στο χω-
ριό, έτάραξε τον αγαθό τον κό-
σμο. Ο Καψερός εκεί που μάζευε
λάχανα, πινάχτηκε άπάνω τρο-
μαγμένος και τράβηξε κατά την
πόλη σκορπώντας:

— Φυγάτε, ούό! πηδία, μάς
λέγαν ού καρχαρία!.. Βγήκε στη
ξηρά ού έρρους 1..

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

— Εσκόρπιζε λουλούδια σαν την
άνοιξη...

Ο πανικός μεταδόθηκε στο χωριό, κι' άναστατώθηκε ο κόσμος.
Οι άργατιές στ' άμπέλια, που άκουσαν το ούρλιασμα παρατήρη-
κι' αυτές και στη φωνή του Καψερού το έβαλαν στα πόδια.

— Φεύγεστε να φεύγουμε κι' έρχεται ού καρχαρία!..
Ή γυναίκοι έβγαίνουν στα παράθυρα.

— Τι συμβαίνει βρε παιδιά;
— Θηρία έβλε στο λιοστάσι!

— Παναγία μου!

Πότες έβλεπαν, κραυγές άκούγονταν, πά-
ταγοι άντηχούσαν, οκασμοί και σκούματα
μητέρων που καλούσαν τους γιουούς των!

— Πά! πά! πά! Άλλοιμονό μας!

Και πήραν όλοι τα βουνά. Έρρηκας οι
μιά στιγμή ή χώρα, ψυχή στους δρόμους δεν
φαινότανε και μονάχα ο θύμης ο οινόσοφος,
σούδωντας τα άργά και μετρημένα βήματά
του, έμεινε μέσα στα έρημα και άνοιγμένα
μαγαζιά και άνοιγε τα σφράγια έξαφρίζοντα
τα νίκελα απ' τις δεκάρες και φιλοσοφώντας.

— Άφου πλακώσαν τα θηρία να σάς φάν-
τι τους θέλτε τους παπάδες;

Τά βράδυ - βράδυ βγήκε μιά βάρκα από
το βασιόρι. Στο χωριό κλό κλειστά κι' άρη-
μένα σαν μεγάλο κακό να πέσουν και σάρω-
σαν τον τόπο. Μόνο ο θύμης, φορτωμένος την
καπότη του, περιφέρετο, νοβελάντας τις
δεκάρες.

— Άμα είδε τους ναυτικούς στεναχωρήθηκε.
— Χαλάστρα θά μου κάνουν!

— Έ, πατριώτη, τοι έφώναξαν, γιατί ρήμαξε ή χώρα!

— Από πανούκλα! Άπάντησε σαν θυμαμένος ο κηλίσσορος.

— Κι' οι άνθρωποι τί έγιναν;

— Πανικόβλητοι.

— Πανολόβλητοι, δέ λές! έφώναξε ο κα-
πετάνιος γυρίζοντας τρομαγμένος στο βασιό-
ρι.

Έσφύριζε το άνιόπλοιο 2 - 3 φορές, ούρλια-
ζε φορμαστικά μέσα στη φοβισμένη ήσυχία του
χωριού και έφυγε.

— Άπάρχαξ ο θύμης έξακολουθούσε το έρρι-
τον. Όσες δεκάρες μάζευε, τις έχασε σ' ένα
έλληξ 'ήν ούξα, έβλε στού Κωσταντίνω το κα-
στάσι.

— Έξη χρόνια θά μεθάω, είπε με χαρά
Μέσα σέ κορσί θά κολυμπάω τώρα! Με το κα-
κινέλι στο στόμα θά πεθάνω 1..

Όταν την άλλη μέρα χτύπησε το σήμαντρο,
για να «εξομαρύνει» το χωριό, κι' όταν οι φου-
σμένοι κάτοικοι έαναγύρισαν, ο θύμης τόσο
πια όποτε «σκασσε», και πεθαμμένο από το κρη-
σί, τον βρήκανε την άλλη μέρα, κοντά σ' ένα
βαρέλι.

Τόν θάψανε την άλλη μέρα βάζοντας κοντά του και μιά γυ-
λιάρινη γεμάτη κορσί κι' άντι για ψαλμοδίδες, οι κρασοπατέρες του
χωριού, τραγουδώντας άπάνω στο μνήμα του, το άγαπημένο του
τραγούδι:

Σάν άποθάνω θάμω, μω,
σύριζες σ' ένα κλήμα,
να νοιάζω σταφυλόζουμο,
και μέω από το μνήμα,

Μέρες και μήνες πέρασαν ύστερα απ' το θάνατο του θύμης.
Ο Καψερός ήταν πάντα ο ίδιος. Ψυχρός και λαχανολόγος.

Τό γαλό - γαλό
φραγκία κυνηγώ.

Ροφούς, λιθόρινα σπαρταριστά
και ολόαγυρα φαγητά, σπύργες και
μαυρόψαρα, πέρεσες και χάνους και
ακορπιούς, πέρασε και χάνους και
«μπουρζέττο», σπάρους και σαργούς,
γόμες, καυράκια και γοφάρια, μοι-
δες, σαρδελομάνες και κεφάλους, μό-
νον ο Γώγολος, από τον πρόσαιο βυ-
θό άνέσχυσε και μόνον αυτός τα σα-
φαιρένια μυστικά της θάλασσας έγ-
νώριζε. Έξερσε τους γόνους και τις
εποχές. Έξερσε της θάλασσας τα μυσ-
τικά και της θάλασσας τα μάγια.
Στρείδια και καπεσανάτες κι' άχινά-
δες κι' άχινός μάζευε όσους και να

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

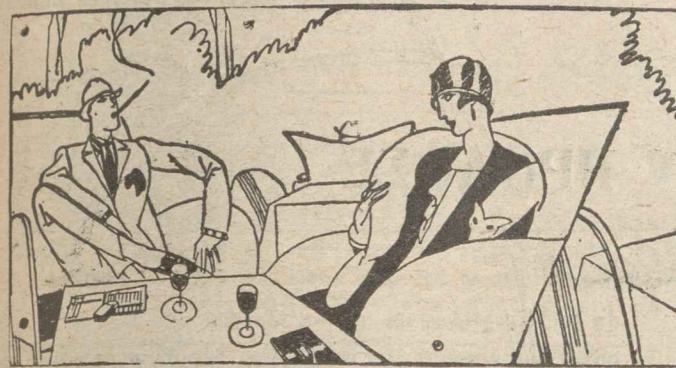
— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

ΖΩΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΙΝΟΥΝ ΝΕΡΟ

Υπάρχουν πολλά ζώα τα όποια άποτελούν τερατώδη εξαίρεση
να μην αισθάνονται την ανάγκη να πίνουν νερό. Μεταξύ των πα-
ρέχοντων αυτών ζώων πρωτεύουσιν ήσυχ κατέχει κάποιος παπαγάλ-
λος του Ζωολογικού Κήπου του Λονδίνου, ο όποιος έζησε πενήντα
δύο ολόκληρα χρόνια χωρίς να βάλει στο στόμα του στάλα νερό 1..
Στην παρόξηση όμως αυτή μανία, ο θρωικός παπαγάλος του
Λονδίνου έχει και πολλούς άλλους συντρόφους. Οι «λάμαι» —κάτι
προθαλασσιόχοι —της Πατιγωνίας τώχουν σε κακό να δροσίουνε
τα χείλη τους με νερό. Μα και οι έχιδνες και οι σαύρες και ένα
άριστο είδος ποικιλών της Άμερικλής δεν πίνουν ποτέ τους νε-
ρό. Οι λαγοί, άντι νερό πίνουν τη δροσιά που κάθεται το πρωί
πάνω στα χόρτα. Σε όρισμένες περιφέρειες της Γαλλίας, ύδρ-
χον άγελάδες και πρόβατα που δεν πίνουν καθόλου νερό. Αυτό
όμως δεν τις έμποδίζει να δίνουν γάλα απ' το όποιο παράγεται
το ήμισυμένο τυρί Ροκφόρ.

Και τί καλοφτιαγμένα. Τά έστρωγες και ροφούσες μιά βαρίλα.

Δεν άφινε ο Καψερός ύστε αυτές τις πεταλίδες. Ούτε τις άχνη-
βάδες, τά καβούρια, τις γαρίδες και τά θρωπίλια όλα τά μάζευε.

Καλόγουμε και μύδια και χάραρα και κοχλίες και σπλήνες και
τά κοχλidia, κυνηγούσε με ύπομονη.

Κι' όταν ο χειμώνας τη θάλασσα άνατάραζε και άφρισμένα κύ-
ματα, σαν άτσα, έπληθύναν τ' άνα τάλλο, ο Γώγολος πέρα στους
άγους έγύριζε μαζεύοντας ραδίκια, μάρμαθα και ζωχιά και παπα-
δίες και μικράλιδες νόστιμες.

— Έτσι βαθεία χαράματα μιά μέρα έσηκώθηκε. Πήρε την καλα-
μίδα του και κίτταξε τον «κόρφο». Τρικυμία, ξύδι ή θάλασσα.
Ένας ήλιος έβγαίνα άπάνω από τον νότο, σαν να τον κοκκινί-
ζανε τά κύματα.

— Άπό στεριά, θά πάμε σκέφθηκε. Και πήρε το σακκουλάκι
του και τράβηξε για τά χωράκια. Ζωχιά και χειροβότανα και γρο-
ύρες κι' έρρες, και μοσχολοπακαρούδες, γαλατάκια, σιταρίδες και
τά καντάρια του παπάρ, του γέμισαν το πλουμιστό σακκουλάκι του.

Έτσι βοινολογώντας μπήκε και στού Κωσταντίνω το ληροστάσι.
Βυθίζοντας σέ μιά έλλη, το γυαλιστερό μαχαίρι του βαθεία-
βαθεία, να βάλει ένα χειροβότανο, που είχε γατζωθεί εκεί στη ρίζα,
άκουσε σαν ένα βρόντο μέσα από το χόμα.

— Τι διούλους να είνα! σκέφτηκε.

Και έαναγώνε το μαχαίρι του βαθύτερα, παραμεράει το χόμα
και πενιάρες, δεκάρες και νικέλινα νομίσματα, πετάχτηκαν μπρο-
στά του. Όλος ο κλεμένος του θύμης θησαυρός, άστροποβόλησε
μπροστά του.

— Μεγάλο τ' όνομά σου, Παναγία μου!

Σταυροκοπήθηκε ο φτωχός και γονάτισε μαζεύοντας το χόμα!

— Χρυσά λαχανικά, γυναίκα σουφρα 1.....φώναξε στη Δόπη
όταν γύρισε.

— Όλο το χωριό έπίστεψε σέ θαύμα.

— Θάμω τοι Θεού, για τους καλούς όνθρώπους!

— Της Κωσταντίνω της τραλλής ή μοίρα τάδωκε!

Κι' άλήθεια ο Γώγολος δεν την λησμόνησε την τραλλή. Της πή-
ρε κορδέλλες πειό πολλές για να σπολίξη άνοιξιάνια τά γυμνά
δένδρα του περιβόλιού... Και φορτωμένη πάλι, την μακριά την κα-
λαμίδα του και τραγουδώντας το παλιό τραγούδι του, στη λαμπο-
κοπούα θάλασσα τρέχαι να μάζει λαχταριστούς μεζέδες τρα-
γουδώντας:

Έτοθα εί...
Έτοθα είνα βάσανα,
Άμάν! Ι λιάν
κι' όμ: 1.. π.ε..
κι' όμ: 1.. περασμένα 1..
τό γαλό - γαλό
φραγκία κυνηγώ 1..

— Φραγκία και πεταλίδες κυνηγώ, κήρ Γώγολα, τοι φώναζαν
μιά μέρα, με δ'όκρες βράξεις 1..

— Και τ'είν' ή δεκάρες βρέ; Άπρωτά, στις πεταλίδες, άπάν-
τησε ο Καψερός. Δεκάρες φκινανον όδες θές οι άνθρωποι, με πε-
ταλίδες φκινανον;...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΟΦΙΣΤΩΝ

Σοφιστεί δν τδ άνάγνωσμα...Πόσα μάτια έχουμε;...Είνα ψε-
τες οι Κρήτες; Ο τρελλός και ο λωποδύτης. Ο γυιός του
χωριάτη. Πώς την έπαθε. Τά...έξ αγά!

Οι σοφισται δέν ήμισαν μόνο κατά την άρχαιότητα. Υπήρχαν
άριστοι σοφισται και κατά τον μεσαίωνα. Ο Βασίλες της Γερ-
μανίας Κορνάδος ο 3ος τούς έθαύμαζε πολύ και προσκαλούσε πάν-
τα μερικούς από αυτούς, στα συμπόσια του, για να τον διασκεδά-
ζουν με τούς σοφιστικούς παραλογισμούς τους.

Κάποτε, ένας από αυτούς τού είπε:

— Έχετε ένα μάτι;

— Βεβαίωτα! άπήντησεν ο Αύτοκράτωρ.

— Δύο μάτια;

— Φυσικά!

— Ένα και δύο κάνουν τρία. Άρα, έχετε...τρία μάτια 1..

Κι' ο άσος Κορνάδος είδε και έπαθε όσο ν' άποδείξη πως
δεν είχε παρά δύο και μόνον μάτια!

— Ιδού ένας άλλος συλλογισμός σοφιστού:

— «Ο Έπιμενίδης είπεν ότι οι Κρήτες είνα ψεύτες. Ο Έπιμενί-
δης όμως είνα και αυτός Κρής. Άρα, είνα ψεύτης. Άρα, οι Κρήτες
δέν είνα ψεύτες. Άρα, ο Έπιμενίδης δέν είνα ψεύτης...»

Και ούτω καθ' έξης επ' άπειρον!

Ο γνωστός μυθιστοριογράφος Άλκιβιades διηγείται κάπου το έξης
χαριτωμένο ανέκδοτο:

— Άνέφεραν κάποτε σέ δύο άνωτέρους ύπουργικούς υπαλλήλους
ότι ο ύπουργός ν' ντε Πασού, μιλώντας κάπου γι' αυτούς είπε τά
έξης: — «Ο ένας είνα τρελλός κι' ο άλλος λωποδύτης»!

— Δεν θά πέραση έτσι αυτή ή υπόθεσις! είπεν έξω φρενών ο
ένας από τούς υπαλλήλους στον άλλον.

— Καλά και τί σκέπτεσαι να κήνης; τον ρώτησε έκτενος.

— Θά πάω να ζητήσω τον λόγο απ' τον κ. ντε Πασού, θά τον
καλέσω σέ μονομαχία.

— Θά άρνηθ ή να μονομαχήση μ' έναν ύφιασμένο του.

— Τότε, θά παραιτηθώ 1..

— Είσαι τρελλός!

— Πώς είπες;

— Μήπως έτοιμάζεσαι να με καλέσης και μένα σέ μονομαχία;

— Όχι. Θέλω μόνον να μ' άναλαβής ότι είπες προη-
γουμένως.

— Σου είπα ότι είσαι τρελλός!

— Έν τοιαύτη περίπτωση ήτοιμοποιήθηκα και δεν θά τά βάλα
με τον κ. ντε Πασού.

— Πώς; Τι θέλεις να πής!

— Ο κ. ντε Πασού είπε ότι ο ένας από μας είνα τρελλός και
ο άλλος λωποδύτης. Σ' ά τώρα έτοιμάζεσαι ότι εγώ είμαι ο τρελλός,
Άρα ο λωποδύτης είμαι...ού! ώστε σ' πρέπει να πς και να τού
ζητήσης τον λόγο 1..

— Ιδού τώρα κι' ένα άλλο χαριτωμένο ανέκδοτο που άναφέρει
ένας χρονολόγος τού μεσαίωνα.

— Κάποιος χωριάτης είχε στείλει το γυιό του στην πρωτεύουσα
για να σπουδάση 1.. ο χωριάτοπουλο άπεδόθη, πράγματι, στην με-
λέτη της Φιλοσοφίας και σιγά-σιγά άρχισε να συναναστρέφεται
διαφόρους σοφιστάς.

Σίς διακοπές έπέστρεψε στο χωριό του, για να έπισκεφθ τούς
γονείς του. Τό πρώτο μεσημέρι που έκάθισαν να φάνε μαζί, ο πατέ-
ρας του τού είπε να πής και γι' έτοιμάση έξη αύγά βραστά. Ο
πατέρας Φίλοσοφος όμως, θέλοντας να έπιδείξη τις γνώσεις του
στον πατέρα του, άντι να έτοιμάση έξη αύγά όπας τού είχε πει,
έβαλε να βράσει αν μόνον τρία.

Κι' όταν έτοιμάσθηκαν, τά έφερε θριαμβευτικά στο τραπέζι.

— Δεν σ' είπα να φέρεις έξη; τού είπε ο γιός μόλις τά είδε.

— Κι' αυτά πόσα είνα; άπήντησεν ο γυιός του. Δείχνοντας δέ
ένα ένα ταύγά άρχισε να μετρά: 'Ιδού: ένα 1.. δύο 1.. Ένα και
δύο κάνουν τρία δέν είν' έτσι;...Τρία 1.. προσέθεσε δείχνοντας
το τρίτο αυγό, τρία και τρία δέν κάνουν...έξη; Άστε να πού έφερα...
έξη αυγά!

— Πολλά όρθά άμύληδες, άπήντησεν ο πατέρας του, που, κα-
θός φαίνεται, δέν έκτιμώσες πολύ τις σοφιστείες. Έγώ, λοιπόν,
πέραν το πρώτο αυγό. Η μητέρα σου άς πής τάλλα δύο... Όσο
για σένα που είσαι νέος και θάχης περισσότερη όρεξη από μας,
έ...φάγε τά υπόλοιπα τρία! Χαλάλι σου 1..

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

— Άπλά σε μιά βαρίλα...

ΑΠΟ ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΝΤΕ ΣΕΜΟ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΔΩΣΕ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

— Ναι... "Εοθε... Άλλα έμάται την άπειρη κενότητα να σηκωθείς.
— Ναι, ναι... Έχασε δίκην... Μά πόνε της ν' έρθη... Δέν θα τα-
ραχθώ. Θα είμαι ήσυχος, σ'ας το υπόσχομαι... Σ'ας το δρκίζομαι...
Πόνε της άκομη πός δέν θα την μαλώσω. Δέν θα της πώ λέξι για
δ,τι έκαμε. Θα μιλήσωμε σάν δυο καλοί φίλοι. Ναι, σάν δυο καλοί
φίλοι...

— "Ησυχάσε... Θα της τό πώ. Θα την φέρω. Άρμαί να κρατή-
σεις τό λόγο σας. Να μήν ταραχθίτε. Σνεφθίτε την κατάντα-
σι σας...

— Ναι, κόρησσε. Σ'ας δρκίζομαι! Δέν θα ταραχθώ καθόλου.
Μά καθόλου. Θα ήθελε... Άν συγκινηθώ καθόλου, δε φύγη άμέσως.
Ναι, δε φύγη. Έτσι θα υποχωρωθώ να είμαι άτάραχος, έντελώς
άτάραχος... Με πιστεύετε, κόρησσε;

— Σ'ας πιστεύω.
— Και θα την φέρω;
— Ναι.

— Μοι τό υπόσχεσθε; Θα ρθίτε
αύριο; Αύριο τό πρωί δε;...

— Ναι.

(Άπ' τό 'Ημερολόγιο του Ζάν Μονίλ)

Νά πάλι μόνος και έρημος.

Ξαναγόρσα στίσι μου και περιμέ-
νω να δώ πός θα τελειώση όλη αυτή
ή θλιβερή ιστορία. Σήμερα είδα τόν
γιατρό τού 'Ερνέστου. Μοι είπε πός
έλάχιστες έλλίδες υπάρχουν για τη ζωή
του! 'Η πληροφορία αυτή μ' έκανε να
λυπηθώ πολύ. Δέν θέλω να πεθάνη.
Τόν χώρσα άπ' τη Λιάνα γιατί την
έλάτωνα, χωρίς να θέλω τό κακό του.

Τι θα πώ ό κόσμος αν πεθάνη;
Θα ρίξουν όλη την εδύνην στη
φτωχή μου τη Λιάνα... Κι όμως δέν
φταίμε καθόλου γι' αυτό. Μόλις μά-
θαμε την άρρώστειά του γυρίσαμε ά-
μέσως σ'ό Παρίσι. Έχωρίσαμε πρός
χρόν του. Της έδωσα άπόλυτη έλευ-
θερία. Τι περισσότερο μπορούσε να
κάμη ένας έρωτευμένος;

(Άπ' τό 'Ημερολόγιο της κομίσσης Ρ.)

Σήμερα είναι ήμέρα κοίσιμη!
Έχω μία τρομερή άνησυχία, χωρίς
να ξέρω και γώ γιατί. Υποσέθηκα
σ'όν 'Ερνέστο πός τό μεσημέρι θα
πάρει στίσι μαζί με την Λιάνα και θα
κρατήσω τό λόγο μου.

Είδοποίησα και τη Λιάνα, ή όποια
είνε σύμφωνη μαζί μου. Την κατέ-
χει μολανάτα φοικητή άγωνία. Είνε
κλεισμένη σ'ό δωμάτιό της και κλαίει.
"Εσταλα ένα σημάδι και είδοποίησα για όλα αυτά και τόν για-
τρό. Με είχε παρακαλέσει να τό κάμω για να πορίσται την
δρα της συναντήσεως. Φοβάται μήν πάθη τίποτα ό άρρωστός του
κ' έχει δίκην. 'Η συγκίνησις καμιά φορά κάνει καλό σ' έναν άρ-
ρωστο, μά και πολλές φορές σκοτώνει!...

Ο Θεός να μ'ς φυλάξη από μια τέτοια συμφωρά.

(Άπ' τό 'Ημερολόγιο του 'Ερνέστου Σαβάρ)

Τά μάτια μου δέν ξεκόλλουν άπ' τό μεγάλο ρολόγι του τοίχου.
Μετρώ τά δευτερόλεπτα, τά λεπτά, τίς ώρες...

Την περιμένω...

Θα ρθί.

Θα την δώ, Θεέ μου, θό την

δω... Να την άντικρύσω μία φο-
ρά, μία μόνη φορά, να σφίξω τό
χέρι της, ν' άκούσω τίς φωνί-
τες κ' δε πεθάνω, ναι, δε πε-
θάνω πια!...

(Άπ' τό 'Ημερολόγιο της Λιάνας Σαβάρ)

Τά μάτια μου έστράγγιζαν πείνα... Δέν έχω άλλα δάνεια να πώ.
"Όσο πλησιάζει ή στιγμή που θα τόν άντικρύσω, τόσο σφι-
γεται ή καρδιά μου, ή ραγισμένη μου καρδιά...

Πού θα βρω τη δύναμη να παρουσιαστώ μπροστά του;

Πός θ' άντικρύσω τό μάτια του;

Τι θα πώ πώ, που θ' έρω λόγια να πώ μιλήσω;

Γιά την περιστάσι τη δική μου δέν υπάρχουν δικαιολογίες...

Θέέ μου...

Μ' άγαπούσε και τόν έπρόδωσα.

Μοι ήταν άφροισιμένος κ' άπίστησε σ' αυτόν...

Μ' έλάντρεσε και τόν έγκατέλειψα...

Τι μπορεί πείνα να πώ μία γυναίκα σ'ό σύζυγό της ήμερα και

όλα αυτά; Κάθε δικαιολογία θα ήται

περιττή και ψεύτικη... Τά λόγια θα ήται

μάταια...

Θα γονατίσω κάτω, θα πάρω τό χέρι

τον μέσα σ'ό δικό μου και θα τό πώ

λήσω ζήτωντας τον έτσι βουβή να μ'

συγχωρήσει... Ναι τόν έπρόδωσα, μά π'

πως δέν τό έπληρώσα κ' έγώ άφ'ότι

δέν υπέφερα τόσο; Δέν υποφέρο ά-
μα και δέν βασανίζομαι σκληρά;

Θέέ μου, σέ λικνεύω, δάσε μου ή-
ναμι! Τό μόνο μου άμάρτημα είναι τό

ότι άγάπησα κ' άγαπή άκόμη... Τι μπο-
ρώ να κάμω για να έξιλωσθώ; 'Αν με

ρούσα θα ξεροίτωνα την καρδιά μου...

Άγαπή!... 'Η άγάπη μου για τόν έ-
ίνε μεγάλη, τόσο μεγάλη που τίποτα

δέν θα μπορούσε να την σβήσει...

(Άπ' τό 'Ημερολόγιο του Ζάν Μονίλ)

Μόλις γόρσα άπ' της κομίσσης.

Την βρήκα να έτοιμάζονταν με την
Λιάνα για να πάνε σ'όν 'Ερνέστο... Εί-
νην λατρεύω μου Λιάνα και δέν την
εγνώρισα! Πόσο άλλαξε μέσα σέ λίγες
ώρες!...

"Ηταν γλωπή σάν τό θεάφι, τό μέ-
τα της ήσαν κατακόκκινα άπ' τό κλάμα!

"Έτρεψε δόκνηση, μόλις μπήκε σ'ό

μου πή λίγες λέξεις. Τά χέρια της ήσαν

παγωμένα...

Κατάλαβα πός υπέφερα τρομακικά

την λυπήθηκα. Κάθησα πλάι της και

προσπάθησα να την έμψυχώσω.

"Η σκέψις πός θ' άντίκριζε τόν 'Ερ-
νέστο την είχε άναστατώσει.

— Λιάνα, της είπα, αγάπη μου, αν

μπορώ να σέ βλέπω έτσι. "Αν δέν αν-
σθάνασαι άρκετή δύναμη γι' αυτό, δε

δέν μπορείς να τό κάμεις, αν πρόκειται

να σέ συντροφέη ή άπόφασί σου αυτή, μείνα, μήν πηγαίνεις...

— Έγεις τό κεφάλι της σ'όν έμο μου και άρχισε να κλαίει.

— Άγαπημένη μου, την παρακάλεσα, πάρε μία άπόφασι.

Δέν αισθάνεσαι άρκετό κουράγιο να τόν άντικρύσεις, μήν πηγαίνεις.

Με κύτταξε σ'ό μάτια σάν να θέλει να με μαλώση για τό λό-
για μου

— Λιάνα, της είπα, σ'ό έδωσα άπόλυτη έλευθερία να κάμεις
δ,τι θέλεις. Έγώ ό ίδιος σέ συμβούλεψα να π'ας να ής τόν 'Ερ-
νέστο. Τώρα όμως που σέ βλέπω έτσι, αγάπη μου, διατάζω, κρυσ-
φοθύμαι μήν πάθεις τίποτα. Σ' άγαπή Λιάνα, και γι' αυτό τό
ψυχά... Θ' είς να π'ας;

— Ναι, μοι ψιθύρισε.

— Αισθάνεσαι πός θάπης

άρκετή δύναμη να τό κάμεις;

— Όχι.

— Τότε Λιάνα; Γιατί τ'α-

χεις μόνη σου σ'όν παρακαλώ;

— Έχω καθίχον να τό κάμω

Ζάν.Θά πάω δ,τι κ' αν συμβεί.

(Ακολουθεί)

ΠΑΡΑΞΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΕΡΙΗΓΗΤΑΙ

Τά αρχαία γραφεία τών περιηγητών Οι Μπαίντεκερ τών Έλλήνων και Ρωμαίων. Ο Πελέων και ο Πανσάνης. Τό βιβλίο του Καλλιξένου. Ο 'Ηλιδωρος και ο νόμος της έποχής του. Η 'Αλεξανδρινή έποχή. Ο Σωσσίας τού 'Ηλιδωρου. Ο 'Οδηνος. Έλληνισμοί και Ρωμαϊκοί Μία άλλαγή τού 'Αγίου Κων-
σταντίνου. Ο Γουβενάλλης και ο έκφυλισμός της Ρώμης. Οι περιηγηται της έποχής τού Βυζαντίου.

Κάθε ένας θα νομίζει, ότι τά γραφεία
του «τουρισμού», όπως τά λέμε σήμερα, ή
τό περιηγητισμού, όπως θα τό πούμε Έλ-
ληνικά, είναι σκέψις και έκτελέσις της έπο-
χής μας. Και όμως πούς θα τό έπίστευαν
ότι και οι αρχαίοι Έλληνες και οι Ρωμαίοι
είχαν τέτοιους είδους ίδρύματα και ότι από
αυτά έτήγασε ή ταξιδιωτική φιλολογία τών
αρχαίων και πολλά βιβλία της έποχής εκεί-
νης, που μπορούν να παραβληθούν με τούς
σημερινούς Μπαίντεκερ.

Κατά τόν τρίτον αιώνα πρδ Χριστού, στήν 'Αθήνα υπήρχε
ένα τέτοιο γραφείο για τούς ξένους, τό όποιον μάλιστα, δέν ήταν
άνεξάρητο, όπως είναι δία σήμερα, αλλά βρισκόταν υπό τόν δι-
κατομό έλεγχου. Οι υπάλληλοι του γραφείου αυτού έκτελούσαν
καθήκοντα δεινών στους ξένους έπισκεπτας. Επειδή δε ό σφίχμος
τών ξένων και ίδιως εκείνων που έρχόντουσαν από τη Ρώμη, όσο
πήγαινε και οδύνησε, παρατηρήθη ότι ήταν μεγάλη ανάγκη πεί-
να, να άπλοποιηθή αυτή ή ύπηρεσία. Έτσι λοιπόν, είδαν τό φως,
χειρόγραφοι «ό ηγοί», που άνομαζόντο τότε «περιηγησεις» για πρό-
χειρο τών ξένων χρήσι.

Ένα πρώτης τάξεως βιβλίο, τού είδους αυτού, για τό "Αστύ
τών 'Αθηνών, που τό διατηρούσαν τότε πολύ κα-
λά, είναι τό τού οδηγοδ Πολέμωνος, τόν όποιον οι
'Αθηναίοι έπονόμασαν «περιηγητή».

Ένας άκριβής χρόνης της: π'όλεως, άποτελούσε
προσθήκη, σ'ό μικρό αυτό, αλλά γενικώς έκτεμώμε-
νον έργο.

Την ίδια έποχή περίπου, περί τό 200 π. χ., ό
Καλλιξένος, ό Ρόδιος, ό όποιος είχε ταξιδεύσει πολύ
και ήταν πάρα πολύ μορφωμένος έγραψε ένα τα-
ξιδιωτικό βιβλίο περί 'Αλεξανδρείας. Η 'Αλεξάν-
δρεια ήταν τότε ή περδ σημαντική πόλις της 'Ανα-
τολικής Μεσογείου. Ο διεθνής κόσμος τών περιη-
γητών έμενε με πολύ εθάρση σ'έκείνη την
πόλι. Η πολύτιμος βιβλιοθήκη της 'Αλεξανδρείας,
ή μεγαλύτερη που ήταν την έποχή εκείνη, προσέλα-
νε πολλούς σοφού: μελετητάς. Είνε γνωστή ή τέχνη
της βιβλιοθήκης εκείνης: και τού υπερόχου κριτο-
της ποδιναν σ'όχη!

Σ'όν έπιστημονικό κόσμο, τό βιβλίο του Καλλι-
ξένου παραμένει μία άνέκδοτος πηγή για την ιστορία
του πολιτισμού της μετακλασικής έποχής, που λέγ-
ται «Έλληνιστική» ή «'Αλεξανδρινή».

Επειτα έρχεται ό ταξιδιωτικός οδηγός του Πανσάνη, κατά
τό 150 π. χ. Αυτός φαίνεται ότι στηρίζεται σέ προγενέστερα έργα
και ίδιως σ'ό βιβλίο του Πολέμωνος. Αί «Περιηγήσεις» αυτές του
Πανσάνη, που κατήγετο από την Λυδία της Μικράς 'Ασίας και
ήταν περιηγητής δεινός, όπως και όλοι οι Έλληνες που δέν μέ-
ναν στήν Παλαιάν, να πούμε, 'Ελλάδα, περιγράφουν σέ 10 κεφα-
λαία τίς πόλεις και τίς χώρες της Παλαιάς 'Ελλάδος, τίς όποιες
οι περιηγηται έπισκέπτοντο συχνότατα και συνθέστερα.

Μαζί με την εθάρση στην αφήγησιν ό Πανσάνης, συνδυάζει
και μία άπεραντιστή γνώσση. Έτσι τό λίγο ξηρό περιεχόμενο
του έργου αυτού, ποικίλλεται με πολλά ανέκδοτα, με άστεία και
με μύθους.

Έτσι, όπως ό Γκριμμελσχάουζεν κάνει τόν ήρωά του Σιμπλι-
ταίσιμους, να ύποκει τις πείδ άπίστευτες, περιπέτειες κατά τόν
τροπικιστή πόλεμο, σέ μία αφήγησι γεμάτη χιούμορ, στήν όποιαν
ή αγάθος άνακατεύεται με πονηρία, έτσι και ό 'Ηλιδωρος
συνδυάζει νοσηρά τόν ασσάν του 'Ελληνα Ιππότην Θρασύνην,
σ'ό περιπετειώδη του ταξείδι, μέσα στήν 'Ασία και την 'Αφρική,
για να κατακτήση εκεί και να οδηγήσιν σ'όν τόπο του την Χαρι-
κλεια, την όρραία κορη του 'Αφρικανού Βασιλέως.

Ο 'Ηλιδωρος είναι σύγχρονος και συμπατριώτης του Ρωμαίου
αυτοκράτορος 'Ηλιογαβέλου γιατί και ό 'Ηλιδωρος
'Ηλιογαβέλος όπως και ό 'Ηλιδωρος
καταγόμενος από την Συρίαν.

Τά έργα ήθη της ρωμαϊκής αυτοκρα-
τορίας, μαζί με τό περίεργο άθροισμα
τών λαών της, περιγράφεται πιστά σ'ό
ταξιδιωτικό έργο του μυθιστόρημα, που
διαβάζονταν πολύ και έκτεμώμενος στήν

έποχή του.

Χωρίς υπερβολή, τό βιβλίο αυτό θεωρείται ότι είναι τό πολυ-
τιμότερο κόσμημα όλης της αρχαίας φιλολογίας τών ταξιδιωτών.

Όπως ή 'Αθήνα έτσι και ή Ρώμη είχαν άγρότερα τούς οδ-
ηγούς της. Αλλά ή Ρώμη δέν είχε συγγραφείς ταξιδιωτικών βι-
βλίων και έντυπώσεων. Ότι έβόθηκε από τούς αρχαίους ρωμαί-
κούς «Μπαίντεκερ», δέν έχει τη χαρακτηρισμένη έκείνην λεπτότητα,
που χαρακτηρίζει τά ίδια έργα της ελληνικής φιλολογίας.

Οι ταξιδιωτικοί οδηγοί της Ρώμης, βασίζονται ως επί τό πλε-
στον άπάνω σ'ό σχέδιο της πόλεως, που χόραζε σέ μόνον τό
αυτοκράτορ Σεπτίμιος Σεβήρος, κατά τό έτος 200 μετά Χριστόν.
'Η περιγραφή τών «θαυμάτων» της Ρώμης, (που φορούσε, τού κο-
λοσσιανού, τών Θεομών του Κασακόλα, τού Ψελίου του Δομνι-
νού κλπ.) για τά όποια οι Ρωμαίοι ήσαν τόσο έρωτανοί, είναι
γενικώς πολύ ήθη και δέν έχει χροματισμό κανένα.

Άπ' έναντιος όμως τά μέτρα και οι άποστάσεις σημειώνονται με
άκριβεια, που τιμάει, αλήθεια, τη γιωιστηική και γεωγραφική τέ-
χνη τών Ρωμαίων. Καθώς δε μαρτυρούν τά άνωτα, τά κυπελλά,
τά κρύσταλλα, και τά νομίσματα της αρχαίας Ρώμης, όσα διατη-
ρούνται και είναι στολισμένα με εικόνες, ή βιομηχανία τών ένθυ-
μων ταξιδιωτών κατά την έποχή της αυτοκρατορίας είχε φθάσει
σέ ύψιστο βαθμό τελειότητας.

Ο Κωνσταντίνος ό Μέγας, ό «Άγιος Κωνσταντι-
νός της έκκλησίας μας, δηλαδή, κατά τό 300 μ. Χ.
έτροποποίησε και άλλαξε έντελώς τούς «ταξιδιωτι-
κούς οδηγούς» της Ρώμης. Τό μνημείο της αρχαίας
έθνικής τέχνης, υπεχωρήσαν έμ ο'ς σ'ό μνημείο του
Χριστιανισμού και ίδιως τών έκκλησιών και τών τά-
φων τών μαρτύρων.

Οι περισσότεροι περιηγηται, προσκυνηται πλέον, έ-
πισκέπονται τά κέντρα του Χριστιανισμού. Με δία
αυτά όμως, ή γοητεία της Ρώμης, που ή είκόνα της
και ή παλιή της δόξα, ύπ'όχη σ'έδωκε τίς περιγρα-
φές, παρέμειναν για μεγάλο χρονικό διάστημα μεγαλο-
πρεπής και ζωντανή. Παραπάνω από 4000 γράμματα
κοσμούσαν τίς δημόσιες πλατείες της Ρώμης.
Πόλεως. Δέν είναι παράξενο λοιπόν γιατί ή σάτιρες του
Γουβενάλη, έξ μόνον την περιερόνησι και την άη-
δία για τα ήθη και τη ζωή της άκόλατου έκείνης
έποχής και τά έπιγράμματα του Μορτελλό, έξ ίσων
δηκτικά και άκατάστατα, δέν μπόρεσαν να άποτρέ-
ψουν την συρροήν τών περιηγητών στή Ρώμη και να
έλαττώσουν την έπιτυχία τών «Μαίντεκερ» της έπο-
χής εκείνης.

Ο περιηγητισμός έσκακλουθοίσε να είναι ζωντα-
νός και έντονος σ'ή παγκόσμια έκείνη πόλι, με τό έκτετα ήθη,
άλλά με τη καλλιτεχνική και άναπτυγμένη άντίληψη.

Στή Βυζαντινή έποχή ό περιηγητισμός μεσοκινήθηκε σ'όν κα-
λογήρους και τούς έεροδιδασκάλους, οι όποιοι γόρζιν από πόλι σέ
πόλι και χωρίς σέ χώρα, μελετώντες, βλέποντες και διδάσκοντες τόν
θείο λόγο και την άσπλη καλογοητική έγκράτεια και την άσκη-
τική στήρησι.

Σήμιρον Έλληνες περιηγηται δέν υπάρχουν. Υπάρχουν μετα-
νάστι και άνθρωποι που περνούν τά μάτια τους και πηγαίνουν
«έκει που πηγαίνει ό ήλιος τό ψωμί» κατά την κοινήν έκφρασιν, ή
και εκεί που παγώνει και ή άναπνοή άκόμα, να βγάλουν τό καρ-
βέλι τους.

— Αυτοί όμως ούτε γράφουν, ούτε συγγράφουν, ούτε άπομημο-
νεύματα αφήνουν... Αφήνουν όμως δολάρια!...

Ο Κρηγοριζόμενος

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ομιλούν συχνά περί «οικοδομημάτων» εις τόν άέρα. Ο έχων
δέ κλίον πρδς τό είδος τούτο της οικοδομής δέν κρίνεται εύνοι-
κώς. Αλλά τό οικοδόμημα πρέπει να ύπάρξη εις τόν άέρα, π'όν
ύπάρξη επί του έδάφους και δυνηθώμεν
να ζήσωμεν έν αδιό.

Ο άληθής λαός και παιδαγωγός του
μέλλοντος δέν θα άσχολείται τόνον με
συνταγές δια τό σώμα, όσον με άρχάς δια
τό πνεύμα.

Η «ΚΟΥΚΛΑ».—Πίναξ του Δάρρ.

Με ποιά αγάπη ή μικρή αυτή κόρη περιποιείται, γανουρξεί και ντύνει την κούκλα της. Βλέπει κανείς στις φροντίδες της αυτές όλη τη στοργή μίας αληθινής μητέρας!

Με πό μέσον αυτό γυμνάζει την ευκινησία των μελών του, που έχουν άσχημη μεγάλως κινήσεως για ν' αναπτυχθούν, και δοκιμάζει συνάμα τις ικανότητές του. Είναι πιά παρατηρημένο ότι το παιδί προτιμά εκείνο άκριβως το παιχνίδι που ανταποκρίνεται στις ψυχικές του ανάγκες και στην εμψυχή κλίση του.

Τα περισσότερα σχεδόν άπ' τα σημαντικά παιχνίδια είναι γνωστά από των αρχαιοτάτων χρόνων. Τό στεφάνι, τό πεδηγτό, ή τυφλόμυγα είναι παλιά άποκάς ο κόσμος. Ο Όμηρος μάς περιγράφει πολύ χαρακτηριστικά στην Όδυσσειά του τα παιχνίδια της Νανούκας με τας άκολούθους της. Έξισον άρχαιο είναι τό παιχνίδι τό λεγόμενο ό καλόγορος, στο όποιο τό παιδί άνηδύν στήριζόμενα μονάχα στο ένα τους πόδι πάνω στα διάφορα χωριστά διαμερίσματα ενός γεωμετρικού σχήματος χαραγμένου στο έδαφος. Τό παιχνίδι αυτό, τό όποιο και εύνησιόχρησιάζεται και εθιμόμηνα πνεύματος, φαίνεται πώς τό ανέκαλυψαν πρώτοι οι Φοίνικες. Μήπως όμως τό π η δ η χ ο υ λ ι ά νηκε στους νεώτερους χρόνους; Έκαναλαβάνουμε λοιπόν πώς όλα τα παιχνίδια είναι γνωστά άπ' ανέκαθεν και πώς σ' όλες τις χώρες του κόσμου είναι όμοια. Οι μικροί Έάπωνες διασκεδάζουν με τό ίδια παιχνίδια που παίζουν και τό Έγγλεζόπουλα και οι μικροί Τοτόκοι.

Τά κορίτσια δείχνουν άπ' τα μικρά τους χρόνια την κλίση τους για τήν άρμονία, προτιμώντας τό σχοινάκι, τό όρωτο αυτό παιχνίδι τό όποιο αποτελείται από ρυθμικές και ισόχρονες κινήσεις και μεταβάλλει τός νεαρός δεσποινίδος σε χαριτωμένες κοϊκλές. Μά τό κυριώτατο χαρακτηριστικό των παιδιών, τό όποιο κορίτσιόσιν όσο και τών άγροτών, είναι τό μιμητικό. Τά παιδιά δηλαδή θέλουν νά έπαναλαμβάνουν, ό,τι έπέρασε τήν προσοχή τους. Ένα μικρό άγοράκι φέρνει βόλτες στο δωματίο με μικρά σημειωτά βήματα, μοιάζοντας ελκυστήρια σε διάφορα φανταστικά πρόσωπα. Είναι τό λαοφορέτο! Άλλο άγοράκι σέρνει, περασμένο άπ' τή ζώνη του, ένα τεραστιό σπαθί και κάθε φορά που βλέπει τήν υπηρέτρια του σπατιού, τή χαιρετάει στρατιωτικώς! Ο μικρός αυτός έχει τήν άπαίτηση νά τόν προσαγορεύη ή αδελφή του: «Τα ματόρχα μου!» Μια μικρούλα κάνει τήν παραμύθια και παραποιείται πώς τό μαρό δέν τήν ά, ή ει νά κοιμηθώ. Ύστερα πηγαίνει και «κάνει έπίσημη σε μιά φίλη της», στην όποια παραπονιέται «πως τά παιδιά της είναι πολύ άτακτα!»... Τά μαρό είναι ή μανία των μικρών κοριτσιών. Όλο σ' αυτά έχουν τό νού τους. Προετοιμάζονται για τό μεγάλο ρόλο τής μητέρας.

Καντά τας άνακαφάς που έγένοντο σε πολλές και διάφορες πόλεις της αρχαιότητος, μέσα σε κάφους μικρών κοριτσιών βοηθούς και κούκλες. Οι άρχαιο είχαν τήν όρωία αυτή συνήθεια, νά θάβουν τα παιδιά τους μαζί με τιά παιχνίδια τους. Σχετικώς με τή συνήθεια αυτήν, υπάρχει ή ακόλουθος χαρακτηρισμένη παράδοση: Έδιντε στην

ΟΙ ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

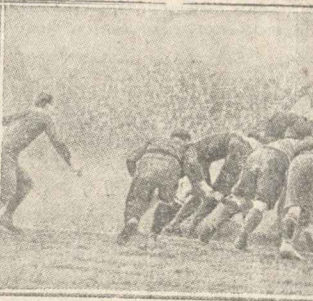
ΠΩΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΝ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τό παιχνίδι είναι ή ζωή του παιδιού. Τό πρώτο ξύπνημα στη ζωή. Η μιμητική ικανότης των παιδιών. Μικρές μητέρες και μικροσκοπικοί στρατηγοί. Οι κοϊκλές των αρχαίων τάφων. Η μανία των περιηγήσεων. Οι ψευτοπόλεμοι και οι γάμοι μεταξύ άνηλίκων. Τα χρόνια περνάνε: τα κορίτσια γίνονται δεσποινίδες και τ' άγοράκια κίτρινοι... Και οι σύντροφοι τής παιδικής των ήλικίας λησμονούνται...

— Τό παιδί μου θά είναι άρρωστο δέν παίξει πιά!.

Η μητέρα που βλέπει τό παιδί της νά κάθεται σε μιάν άκρη μαζεμένο και νά μή πηγαίνει νά παίξη μαζί με τ' άλλα τα παιδιά της καταλαβαίνει άμέσως, με τό μητρικό της ένστικτο, πως τό παιδί της θά είναι άρρωστο. Και δέν άπαύεται. Η ζωή και ή ύγεια του παιδιού έκδηλώνονται με τό παιχνίδι. Τό παιχνίδι είναι για τό παιδί οργανική ανάγκη, όπως τό φαί και ή άέρας.

Με πό μέσον αυτό γυμνάζει τήν ευκινησία των μελών του, που έχουν άσχημη μεγάλως κινήσεως για ν' αναπτυχθούν, και δοκιμάζει συνάμα τις ικανότητές του. Είναι πιά παρατηρημένο ότι τό παιδί προτιμά εκείνο άκριβως τό παιχνίδι που ανταποκρίνεται στις ψυχικές του ανάγκες και στην εμψυχή κλίση του.

ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.— Ένα μάς φούτ-μπόλ.

σ' αυτό τό κεφάλαιο. Ένα μουρλόπανο άντικαθιστά, σ' αυτό τό κεφάλαιο, ένα χαρακτηρισμένο οροδοκιμνο μαρό... Όστόσο, δέν πρέπει νά ξεχνάμε πώς τά μικρά παιδιά παίζουν τήν άθρότητα τής μικρής τους ήλικίας, συναγορεύονται πολλές φορές στην άσπληχνία και τήν κακία κ' αυτά άκόμα άγρια θηρία. Ένα από τά παιχνίδια, κατά τό όποιο οι μικροί έπιδεικνύουν τό κακό ένστικτο τό όποιο ένυπάρχει στην φύση του ανθρώπου, είναι και τό λεγόμενο π η λ ι ζ. Σχετικώς με τό παιχνίδι αυτό, υπάρχει και τό ακόλουθο ανέκδοτο:

Μιά μέρα, ό στρατηγός Τυρέν σκετόταν μπρός στο παράθυρο του δωματίου του, έχοντας τό ένα χέρι πίσω άπ' τή ράχη του, με τήν παλάμη προς τό έξω. Άξαφνα μπαίνει μέσα ένας όμηρος του, στον όποιο, άγνωστο τήν ποιά λόγο, καταβάνει ή μυστική νά δώση μία με τό χέρι του, και μ' όση δύναμη είχε στην άνοιξη τήν παλάμη του άφεντικού του. Ο Τυρέν γύρισε τότε άγριμένος—και φαντάζεσθε πιά τήν κατάπληξη του πολμηρού πηρέου του.

— Συγγνώμη, κύριε, έτραύλισε με δυσκολία. Μου φάνηκε πως πώς ήταν ό Έάκωβος, ό Ισποκόμος...

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ.—Διόγραφία του Σαπλιέ.

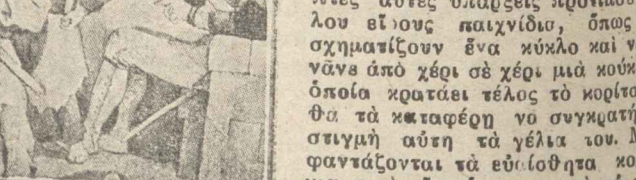
Κόρινθον, είχε πεθάνει μιά παιδούλα. Η παραμύθια της μάς δίνει τότε τό παιχνίδι τής μικρής και τάβαλε μέσα σ' ένα καλάθι τό όποιο πήγε και τ' άφησε στο πάνω μέρος του τάφου, άφού τό σέπασε μ' ένα κροσίδι, για νά μή χαλάσουν τά παιχνίδια άπ' τις καιρικές μεταβολές, έκτεθειμένα στον άέρα. Η παραμύθια όμως είχε βάσει κατά τύχη τό καλάθι πάνω στη είλα μιάς άκάνθου. Όταν ήλθε ή άνοιξη, ή άκάνθος έβλεπε νά φωντάσει, μά τό πόρος του κροσιδιού έμπήξε τό καλάθι και ν' άναπτυχθούν έλκυστήρια. Τότε τά φύλλα διπλώθηκαν γύρω άπ' τό καλάθι και, όταν μεγάλωσαν, τό σκέπασαν, σχηματίζοντας από πάνω του ένα χωριστό καταπράσινο σκέπασμα. Μιά μέρα, έφυγε νά περάσει από εκεί ό γνωστός γλύπτης Καλλίμαχος. Είδε τή θυμαστή και άρρωστική διά αξή των φύλλων τής άκάνθου πάνω άπ' τό καλάθι, τή έκανε έντύπωση για τή συμμετρική άρμονία της και έσκάσε τή σχέδιο έκείνο πάνω στο μάρμαρο. Αύτή έστάθηκε ή καταγωγή τής Κορινθιακού κιονοκράνου, τό όποιο άπεικονίζει πράγματι φύλλα άκάνθου.

Όταν τά παιδιά παίζουν θέατρο, μιμούται, χωρίς βέβαια νά τό ξέρουν, τά τεχνικά μέσα των σκηνοθετών κατά τήν εποχή τής Σαπλιέ. Στο μακρινό έκείνο χρόνια, όταν παιζόταν κανένα έργο στο θέατρο, ή σκηνή ήτανε πανταίως γυμνή. Και μόνο κάποιες μεγάλες πινακίδες, τοποθετημένες σε διάφορα μέρη τής σκηνης είδοποιούσαν τό ντόμιον κοινόν πώς «αυτό είναι δάσος», ή «αυτό είναι μέγαρο» ή κα «αυτό είναι πόρτα»... Τό ίδιο και τό παιδί. Μόνο τους φαντάζονται τά πρόσωπα, τό σκηνοδόχο άόρατο και τά διάφορα άντικείμενα. Αλλά, παιδιά, θά ποίησε πως είναι ένα άμάξι. Αυτό είναι ένα τραπέζι γεμάτο κίτρινα... Και ό,τι και ό,τι έβλεπε ή δημοκρατική φαντασία των μικρών ήθοποιών έπιτελεί θαύματα. Η δημοκρατική φαντασία των μικρών ήθοποιών έπιτελεί θαύματα.

Με πό μέσον αυτό γυμνάζει τήν ευκινησία των μελών του, που έχουν άσχημη μεγάλως κινήσεως για ν' αναπτυχθούν, και δοκιμάζει συνάμα τις ικανότητές του. Είναι πιά παρατηρημένο ότι τό παιδί προτιμά εκείνο άκριβως τό παιχνίδι που ανταποκρίνεται στις ψυχικές του ανάγκες και στην εμψυχή κλίση του.

Τά κορίτσια δείχνουν άπ' τα μικρά τους χρόνια την κλίση τους για τήν άρμονία, προτιμώντας τό σχοινάκι, τό όρωτο αυτό παιχνίδι τό όποιο αποτελείται από ρυθμικές και ισόχρονες κινήσεις και μεταβάλλει τός νεαρός δεσποινίδος σε χαριτωμένες κοϊκλές. Μά τό κυριώτατο χαρακτηριστικό των παιδιών, τό όποιο κορίτσιόσιν όσο και τών άγροτών, είναι τό μιμητικό. Τά παιδιά δηλαδή θέλουν νά έπαναλαμβάνουν, ό,τι έπέρασε τήν προσοχή τους. Ένα μικρό άγοράκι φέρνει βόλτες στο δωματίο με μικρά σημειωτά βήματα, μοιάζοντας ελκυστήρια σε διάφορα φανταστικά πρόσωπα. Είναι τό λαοφορέτο! Άλλο άγοράκι σέρνει, περασμένο άπ' τή ζώνη του, ένα τεραστιό σπαθί και κάθε φορά που βλέπει τήν υπηρέτρια του σπατιού, τή χαιρετάει στρατιωτικώς! Ο μικρός αυτός έχει τήν άπαίτηση νά τόν προσαγορεύη ή αδελφή του: «Τα ματόρχα μου!» Μια μικρούλα κάνει τήν παραμύθια και παραποιείται πώς τό μαρό δέν τήν ά, ή ει νά κοιμηθώ. Ύστερα πηγαίνει και «κάνει έπίσημη σε μιά φίλη της», στην όποια παραπονιέται «πως τά παιδιά της είναι πολύ άτακτα!»... Τά μαρό είναι ή μανία των μικρών κοριτσιών. Όλο σ' αυτά έχουν τό νού τους. Προετοιμάζονται για τό μεγάλο ρόλο τής μητέρας.

Καντά τας άνακαφάς που έγένοντο σε πολλές και διάφορες πόλεις της αρχαιότητος, μέσα σε κάφους μικρών κοριτσιών βοηθούς και κούκλες. Οι άρχαιο είχαν τήν όρωία αυτή συνήθεια, νά θάβουν τα παιδιά τους μαζί με τιά παιχνίδια τους. Σχετικώς με τή συνήθεια αυτήν, υπάρχει ή ακόλουθος χαρακτηρισμένη παράδοση: Έδιντε στην

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ.—Διόγραφία του Σαπλιέ.

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ.—Διόγραφία του Σαπλιέ.

χρησις:

Κατά τών Η' αιώνα, ύπήρχε κάποια αίρεση μάγων ή όποια έξέλεγε τόν άρχηγό της με τόν έξής άπάνθρωπο τρόπο: μαχαίρωναν ένα μικρό παιδί, φροντίζοντας νά μήν τό θανατώσουν μά νά το έλάφισουν άκόμα λίγη ώρα ζωής, και ύστερα τό περνούσαν άπό χέρι σε χέρι. Σ' όποιον τό χέρι θά ξεψυχούσε τό παιδί, έκείνος θά γινόταν άρχηγός των μάγων!...

Τήν εμψυχή αγάπη των παιδιών για τις μακρινές περιπέτειες και τις περιηγήσεις σε άγνωστες χώρες καθώς και τήν έπίδραση που έξασκει στις παιδικές φαντασιές ο Ροβινσών Κροσός, τό άθάνατο αυτό μεγαλόεργο, τις περιγράφει με άπαραμίλη δεξιοτεχνία ο γλυκύτατος γάλλος λογογράφος Άλφόνσος Νταντέ στο μυθιστόρημά του «Ο Μικρός όύλης». Ένα μικρό παιδάκι κάνει βόλτες στον κήπο του έγκαταλειμμένου εργοστασίου του πατέρα του και φαντάζεται πως βρίσκεται σε μιά μακρινή έρημο. Ο γυιός του θυρωρού έπαίξε τό ρόλο του Παρασκευά. Ο μικρός αυτός δέν ήξερε τί πράγμα ήταν ο Ροβινσών Κροσός, μά είχε τήν ικανότητα νά άπομιμείται με τόση τέχνη τούς μηχανήμους των άνθρωποφάνων, ώστε ό έπίσημος μικρός κύριος του φοβότανε στο τέλος, μολονότι ήξερε πως δέν ύπήρχε κανείς άπολύτως κινδύνος νά τόν φάη ό γυιός του θυρωρού, και τόν παρακαλούσε νά παύη, νά μουνγκιέζε έτσι άγρια...

Τό άγνωστο, ό κίνδυνος, οι περιπέτειες γοητεύουν πάντοτε τήν άνύπτωχη φαντασία. Όταν τά παιδιά θά μεγαλώσουν, θά κυνηγήν τήν εύτυχία που θά τους φέρει μες άπ' τά χέρια, τήν τύχη που είναι, έλλοιμονο, τυφή! Όσο όμως είναι μικρά, ένδονοιάζονται με φανταστικούς κινδύνους και με άνυπαρκτες περιπέτειες. Τό είδημα αυτό είναι έμφυτο στα παιδιά.

Και αγά-αγά, όσο περνάει τά χρόνια, κάποια άδιόρατη μάβαμια μεταλλάξη γίνεται στο χαρακτήρα των παιδιών. Τ' άγοράκια άρχίζουν νά γίνονται πιά τόλμηρα, πιά θαρραλέα, πιά ριψοκίνδυνα, και τά κορίτσια, πιά φιλόδοξα, πιά πηνηρά, πιά χαριτωμένα, με άυτεπίγνωση όμως. Και ένώ τά κορίτσια περνάνε τις κοϊκλές τους και άρχίζουν νά κάνουν σάν πραγματικές δεσποινίδες, πηγαίνοντας περίπατο με τις φίλες των ή άρχίζοντας νά συναρμολογούν από τά μυστικά της μόδας, τά άγόρια έξακολουθούν τά παιχνίδια τους, με τή διαφορά πως τά παιχνίδια γίνονται άγρια, επικίνδυνα και έχουν πολλές φορές δυσάρεστα άποτελέσματα. Τό άγαπημένο παιχνίδι των άγοριών κατά τήν τελευταία φάση τής παιδικής τους ήλικίας—και τό όποιο είναι τό προεξοχικό τής εισόδου στον στό στόχο τής ζωής—είναι ο ψευτοπόλεμος. Οι νεαροί άρχίζουν νά πολεμούν άνομιμα τούς!...

Με πό μέσον αυτό γυμνάζει τήν ευκινησία των μελών του, που έχουν άσχημη μεγάλως κινήσεως για ν' αναπτυχθούν, και δοκιμάζει συνάμα τις ικανότητές του. Είναι πιά παρατηρημένο ότι τό παιδί προτιμά εκείνο άκριβως τό παιχνίδι που ανταποκρίνεται στις ψυχικές του ανάγκες και στην εμψυχή κλίση του.

Τά κορίτσια δείχνουν άπ' τα μικρά τους χρόνια την κλίση τους για τήν άρμονία, προτιμώντας τό σχοινάκι, τό όρωτο αυτό παιχνίδι τό όποιο αποτελείται από ρυθμικές και ισόχρονες κινήσεις και μεταβάλλει τός νεαρός δεσποινίδος σε χαριτωμένες κοϊκλές. Μά τό κυριώτατο χαρακτηριστικό των παιδιών, τό όποιο κορίτσιόσιν όσο και τών άγροτών, είναι τό μιμητικό. Τά παιδιά δηλαδή θέλουν νά έπαναλαμβάνουν, ό,τι έπέρασε τήν προσοχή τους. Ένα μικρό άγοράκι φέρνει βόλτες στο δωματίο με μικρά σημειωτά βήματα, μοιάζοντας ελκυστήρια σε διάφορα φανταστικά πρόσωπα. Είναι τό λαοφορέτο! Άλλο άγοράκι σέρνει, περασμένο άπ' τή ζώνη του, ένα τεραστιό σπαθί και κάθε φορά που βλέπει τήν υπηρέτρια του σπατιού, τή χαιρετάει στρατιωτικώς! Ο μικρός αυτός έχει τήν άπαίτηση νά τόν προσαγορεύη ή αδελφή του: «Τα ματόρχα μου!» Μια μικρούλα κάνει τήν παραμύθια και παραποιείται πώς τό μαρό δέν τήν ά, ή ει νά κοιμηθώ. Ύστερα πηγαίνει και «κάνει έπίσημη σε μιά φίλη της», στην όποια παραπονιέται «πως τά παιδιά της είναι πολύ άτακτα!»... Τά μαρό είναι ή μανία των μικρών κοριτσιών. Όλο σ' αυτά έχουν τό νού τους. Προετοιμάζονται για τό μεγάλο ρόλο τής μητέρας.

Καντά τας άνακαφάς που έγένοντο σε πολλές και διάφορες πόλεις της αρχαιότητος, μέσα σε κάφους μικρών κοριτσιών βοηθούς και κούκλες. Οι άρχαιο είχαν τήν όρωία αυτή συνήθεια, νά θάβουν τα παιδιά τους μαζί με τιά παιχνίδια τους. Σχετικώς με τή συνήθεια αυτήν, υπάρχει ή ακόλουθος χαρακτηρισμένη παράδοση: Έδιντε στην

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ.—Διόγραφία του Σαπλιέ.

Ο ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ.—Διόγραφία του Σαπλιέ.

άρχισαν

να συγ-

κεντρών-

ονομα-

σίων και

ταία της

Ακρόα

Βόλα. Εί

χαν άναγ

γείλει έ-

να μεγα-

λο ψευ-

τοπολέ-

μους τις

17 Μα-

τίου, σ

τον ό

ποιο θά

έλάμβα-

νον μέ-

γας και

πολλοί

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΙΖΕΙ ΒΟΛΟΥΣ.

Άγαλμα του γάλλου γλύπτου Ε. Παζέ.

Γαλλόπαιδες. Τότε όμως κυκλοφόρησαν διάφορες φήμες στη Γένουα ότι οι νέοι αυτοί, με τό πρόζημα του ψευτοπόλεμου, ήθελαν νά πολεμήσουν πραγματικά, με φονικούς δηλαδή σκοπούς, οι μόν ύπέρ τής βασιλείας και οι δέ ύπέρ τής δημοκρατίας. Όσο άπίθανη και άσχημη και άν ήταν αυτή ή διάδοση, ώστόσο βρέθηκαν πολλοί άφελείς που τήν πήραν υπό σοβαράν έσωψη—και πλήθος νέων τράβηξε τότε για τήν πλατεία με τό σκοπό νά έμποδίσουν τήν αίματοχυσία.

Άρματιόθηκαν τότε, που λέτε, με σταδιά και ντουφέκια και πήγαν πρώτοι στην Άκονα Βόλα. Μόλις έφτασαν εκεί, άρχισαν δίδην νά παίζονε τόπι. Στο μεταξύ είχαν έρθει και τά στρατεύματα του ψευτοπόλεμου και επέμεναν ν' άρχίσουν νά παίζουν. Σήκωσαν οι μόν τήν κοκκίνη σημαία τους, και οι δέ τήν μπλε, μά οι «είρηνοποιοί», έκείνοι δηλαδή που νόμιζαν πως ο ψευτοπόλεμος θά μετετρέπετο σε πραγματικό πόλεμο, άμνησαν και έέσπισαν τις σημαίες των άντικατών. Οι ψευτοπολεμάρχοι—ας τούς ονομάσουμε έτσι,—οι όποιοι ήτανε πολύ κατώτεροι άξιωματικούς από τούς ποδοσφαιριστάς, τά χροιάστηκαν και τάβαλαν στα πόδια. Οι άλλοι άρχισαν νά τούς κυνηγάνε, για νά τούς διαλύσουν. Η φροναρά τής πόλεως τούς έμ-πόδισε τήν είσοδο. Μά κείνοι, άκόθικτοι πιά, έσπασαν τή ζώνη των φρονιών, σκότωσαν μάλιστα κ' έναν από δαύτους και μπηγαν μες στην πόλη. Η κυβέρνηση έστειλε τότε στρατεύματα και συνέλαβε πολλούς από τούς ταραξίες τούς όποιους και έκλεισε άμέσως στο φρούριο. Η φυλάκιση των παιδιών προσέκαλε τήν άγανάκτηση των γονέων και των φίλων τους και ή έθαιψη αυτή των πνευμάτων έγένετο άφορη νά έκτραπή κείνη τήν ήμέρα, ή περιήρημη στην Ιστορία Έπαναστάσεως τής Γενούης, ή όποια μάς δείχνει καθαρά τήν έυφλεκτή όλη είναι πάντοτε ο λαός.

Μεταξύ των παιδιών που άγαπούσαν έξ ίσου παιδιά και κορίτσια είναι τό τόπι. Εξασκεί τά μάτια, νά χέρι και τό πόδια. Σχετικώς με τό τόπι είναι τό έξής χαρακτηρισμένο ανέκδοτο. Μιά μέρα ένας μικρός πρίγκιπ τής Πρωσίας έπαίξε με τό τόπι του μέσ' στο γυμνασιό του Φρεδερίκου του II, του πάπον του. Έξαφνα τό τόπι ξεφύγοντας από νά χέριά του μικρού πήγε και έπέσε άπάνω στο τραπέζι του βασιλέως, ό όποιος, θυμωμένος τό έβλεπε στη τσέπη του.

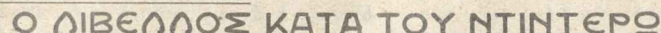
Η Μεγαλειότης Σας θά μου δώση τό τόπι μου; ρώτησε ό μικρός με σεβασμό. Μά ό βασιλεύς δέν άπάντησε. Η δευτέρα παρακλησία του μικρού δέν έφερε καλλίτερο άποτέλεσμα.

Τότε ό μικρός πρίγκιπ είπε σ' ένα τόνο άπειλητικό. Θά έυφροσισθώ ή Μεγαλειότης Σας θά μου δώση άμέσως τό τόπι μου; Όλλοι νά μου άπάντησετε: ναι ή όχι; Άντι νά θυμώση ό βασιλεύς άπάντησε τότε γοητευμένος.

Νά τό τόπι σου. Είσαι ένα γεναίο παιδί και καταλαβαίνω ότι άν με διαδοχώς οι Αυστριακοί δέν θά έκναπάσουν τή Σιλεσία.

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.—Πίναξ του Τοκάρν—Μορώ.

Ένας όμιλος μαθητών και μικρών όπαλλήλων που άφίχοντες τό σχολείο τους και τις δουλειές τους παίζουν ένα παιχνίδι άνάλογο τού όποιου στην Ελλάδα είναι τό λεγόμενο «Μπίλ»...

Γκρότσικ Ντελέντο

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΛΙΕΜΑΝ

«Όπως σ'ακ' μυθιστορηματικά... Τό παγκόσμιον ένδρς Γερμανικού χωριού. Μία προφητεία του γιού... τά τείχη της Τροίας. Ο μικρός Έρρικος Σχλίεμαν υπηκόου του! Γά βέβαιά του. Κμητρώς και ναυαγός. Έμπορεύματα και μεγάλες πόλεις. Ο Σχλίεμαν στην Έλλάδα. Ο θρίαμβος των Μυκηνηών και της Τροίας κλπ. κλπ.

Στην ιστορία της Έλληνικής Αρχαιολογίας, το όνομα του Έρρικου Σχλίεμαν λήπει, εγγενέστατο παράδειγμα λαοεπίσης στην αρχαία Τέχνη. Και είναι άξια να μελετηθή η περιπετειώδης, σχεδόν μυθιστορηματική ζωή του Γερμανού αυτού, που άγασσε τόσο πολύ τη χώρα μας, ώστε να γίνει ο γενάρχης μιας από τις διαπρεπέστερες νεοελληνικές οικογένειες που έμψυχται από τό παράδειγμα του.

Ο Έρρικος Σχλίεμαν γεννήθηκε σ' ένα χωριονάκι του Μέν- λεικου, από πατέρα Γερμανό, ο οποίος όμως έστρεψε ζωηρό ενδιαφέρον στην ιστορία του αρχαίου κόσμου. Ο μορφωμένος αυτός πατήρ συχνά διηγείτο στο γιό του την καταστροφή της Πολυκίας και τα συμβάντα του Τρωϊκού πολέμου. Ο μικρός Έρρικος τότε έλυσθησαν ήταν άκουσε από τον πατέρα του να του λέει ότι η Τροία κτισμένη ένελεως και ότι ούτε σημάδι της σώ- ζεται πιά, ώστε άρχισε να κλαίει άπορημένος. Όταν όμως ο πατέρας του—κατά τα Χριστούγεννα του 1829—του έδωσε την «Παγκόσμια Ιστορία» του Γίεσο, ο Έρρικος με τό πρώτο φυλλο- μέτρημα άπρησε φωνή γαυδία. Είχε δει την εικόνα της πυρπολου- μένης Τροίας με τό ψηλά της τείχη και τόν Αίνα να φεύγει κρα- τώντας στον ώμο του τον πατέρα του Άχχισ. Έτρεξε άμέσως στον πατήρ:

— Έκανε λάθος, πατέρα! του είπε. Ο Γίεσο είδε την Τροία, γιατί αλλοιωτικά δεν θα μπορούσε να την ζωγραφίσει.

— Παιδί μου, απάντησε εκείνος, η εικόνα αυτή έγινε με τη φαντασία.

— Άλλ' ο μικρός είχε τη δι-ή του λογική και ρώτησε:

— Τά τείχη της Τροίας ήταν τόσο μεγάλα και δυνατό, όσο εικονίζονται;

— Ναί.

— Έ, λοιπόν, τέτοια τείχη άδύνατο να χά- θηκαν ένελεως. Ίσως να κρύβονται σκεπα- σμένα από τό χώμα των αιώνων.

Σ' άπορρημένιατά του ο Έρρικος Σχλίε- μαν γράφει:

«Ο πατέρας μου ύπεστήριζε τό έναντίον. έγω έμεινα σταθερός εις την ιδέαν μου, τέλος δε συνεφωνήσαμεν ότι έπρεπε έγώ, όταν άνηλώθω, ν' ανακάλωψω την Τροία! Εύχαριστώ δε τόν Θεόν, διότι καθ' όλας τάς περιπετείας του πολυκιμάντου βίου μου, ούδέποτε μ' έγκατέλειψε ή περ ύπάρξεως της Τροίας πεποθήσης μου.

Σ' ηλικία 9 ετών ο Έρρικος χάνει τη μη- τέρα του και ο πατέρας του άναγκάζεται να τόν στείλῃ στο σπίτι του άδελφού του Φρειδε- ρίκου Σχλίεμαν, πατήρ ένδρς άλλου χωριού. Ο μικρός πηγαίνει στο σχολείο, είναι άριστος μαθητής και κατά τό 1832 στέλνεται στον πατέρα του Χριστογενναίικο δώρο, τί νομίζετε; Μία μελέτη γραμμένη Λατινιστί! «Περὶ τῶν κυριωτέρων συμβάντων της Πιάδος!»

Ήταν 11 ετών όταν διάφορα οικογενειακά δυστυχήματα, τό ένα επάνω στο άλλο άνάγκασαν τό καλό αυτό παιδί νά διακόψει τά μαθήματά του και νά μπη ύπηρετής σ' ένα μπακάλικο. Ο Έρ- ρίκος ήταν άναγκασμένος νά κάνει τίς χειρότερες δουλειές του μα- γαζιού, νά βυπνίει δύο φορές νύχτα γιά νά σαρώνη τό μαγαζί και νά έτοιμάζῃ τά βαρέλια κλπ. Στο μπακάλικο αυτό και σε άλλα, μαγευτικά κλπ. που ύπηρετησε 6 χρόνια έστράφη πολλά βάσανα και είδε τη ζωή σέ όλη τη σκληρότητά της. Ο ίδιος διηγώταν άργότερα ότι έμεινε άνεξάλληπτη στη μνήμη του ή βραδυά που έμπηκε στο μαγαζί τους μεθυμένους ένας νέος μυλωνάς ονομαζό- μενος Έρμαν Νιδερχώφρο. Ο Έρμαν αυτός ήταν επίσης παπαδό- πουλο, αλλά ενώ ήταν έξυπνος μαθητής οι διδάσκαλοι άναγκάστη- καν νά τόν διώξουν από τό γυμνάσιο γιά την κακή του διαγωγή. Δυσχερειαμένος γιά την τύχη του ο Έρμαν τό έστρεψε στο μεθύ- σι, χωρίς όμως νά λησμονήσει και τόν αγαπητό του Όμηρο. Τή βραδυά εκείνη που έμπηκε στην ταβέρνα άπ'ήγγειλε άπ'έξω 100 σίλινγους τῇ: «Πιάδος μ' έκφραση και πιάδος. Ο Σχλίεμαν γράφει: «Η μελαγχολική γλώσσα με την οποίαν ο Έρμαν άπήγγειλε τό ποιή- μα άν και ούτε λέξιν ένόνησα έξ αυτού, μου έπροξένησε βαθύτα- την έντύπωση, θεορά δε διάκρυ έπλήρωσαν τούς όφθαλμούς μου, διότι άνελογίστην την οίκτράν τήν μου. Παρεκάλεσα τόν Έρ- μαν νά μου έπαναλάβῃ τῷς τῷς θείους τούτους στίχους γεμίας τρία ποτήρια οίνου—νεύματος εις άμοιβήν του. Έκτοτε ούδέποτε έπαυσα παρακαλῶν τόν Θεόν νά μου παράσῃ την εύτυχίαν νά διδασθῶ τήν Έλληνικήν...»

Μιά μέρα ο Έρρικος προσπαθώντας νά ση- κώσει ένα βαρύ πιάτο, έπληκώθη άπ' αυτό στο στήθος, έφτυσε αίμα και ήταν άδύνατον πιά νά

εργασθῇ στο μαγαζί. Τόν έδιωξαν, έπέτασε. και τέλος κατά- θεσε νά μπη καμαρότος σ' ένα μικρό βαπόρι ονομαζόμενο «Δο- ρία» που έκτελούσε ταξείδια μέχρι Γκρουάρ της Βενεζουέλας. Ο Σχλίεμαν πάντοτε ήταν πτωχός, ποτέ όμως όσο την εποχή εκείνη. Έπορεύσε τό έπανωφόρι του γιά ν' αγοράσῃ μία κομψοτέταη. Στις 28 Νοεμβρίου άπέπλευσαν από τό Άμβούργο με ενοίκιον έ- νεμο, αλλά στις 12 8)βρίου, κοντά στο νησί Έλγολάνδη τῷς έπα- σε τρομερή τρικυμία που τούς άνάγκασε νά πούν στις βάρκες και νά έγκαταλείψουν τό βαπόρι. Έννέα ώρες έπάλαναν νά τό σώσει, έως ότου τούς έβριξαν στην παραλία του Τέζελ, οίκτρά ναυάγιο.

Ένώ ο πλοίαρχος και οι λοιποί έχασαν όλα τά πράγματά τους, τό υπασουλίκι του Σχλίεμαν βρέθηκε την άλλη μέρα νά έπιπεί στην ήσυχαμένη πιά θάλασσα και τό ψώσωσαν χωρίς νάχη πιά τίποτα. Μέσα είχε τά φτωχικά του άπορροχία, συστατικά γράμματα γιά μερικούς έμπόρους του Γκρουάρ κλπ. Γιά τήν παρ- όδῃ αὐτή τύχη του ο Έρρικος ονομάστηκε στη Τέζελ «τ' όικ- τωός κ' ένίγησε τή γενική συμπάθεια. Ο Γερμανός Πρόξενος τόν έστάλσε στο Άμστελλάντικο. όπου κατάλυσε, ύστερ' από ά- διήγητα βάσανα νά βοηθῇ σ' ένα έμπορικό γραφείο.

Η εργασία του ήπιανε νά σωραγίτῃ τίς συνταλαγματικές, νά κάνει εισπράξεις, νά πηγαίνει τά γράμματα στο Ταχυδρομείο. Η ζωή αὐτή του άρεσε, γιατί του άφηνε καιρό νά σκεφθῇ γιά τή μόρφωσή του. Στις άναμνήσεις του ο Σχλίεμαν γράφει:

«... Καί πρώτον κατώρθωσα νά μάθω καλλι- γραφίαν με 20 μαθήματα που έλαβα από δύο- μων καλλιγράφων. Κατόπιν έπεδόθην εις τίς έξάς γλώσσας. Έκ τῶν 800 φράγκων που έ- λάμβανον έτήσιον μί θόν, έδωκα τό 400 δις τίς σπουδάς μου και με τ' άλλα 400 έξόδω με κα- λή στενοχωρία. Τό δωδεκάτιόν μου, διὰ τό έ- ποικον έπέλεσσα 8 φράγκα κατ' ήμην, ήτο έλε- ινόν, εις ύπερβολήν, μη θεριμνόμενον. Τόν γυ- μώνα έστρεψα από τό κρύο, τό καλοκαίρι ύπέστη- σα τό πένθεινα από τόν τρομερόν καύσωνα. Τό πρόγυμνά μου συνίστατο από ρόφημα κατανε- σμένον έξ άλευρου βοζις, τοῦτο δε έστράφη 16 φούνικες (20 λεπτά). Οὐδ' ν' άμνος νομίζω, ό- θηαι περισσώτερον πρὸς μάθησιν δσον ή δυστυ- χία και ή πρόθεσις όπως άπαλλαγῇ τις αὐτῇς δις συντόνου εργασίας.»

Έτσι έμαθε τήν Άγγλική, τή Γαλλική, τή Όλλανδική, τήν Ισπανική, τήν Ιταλική, τή Πορτογαλική. Σε 6 β'ήμαδες κατώρθωσε νά μιλή και νά γράφῃ καθεμιά από τίς γλώσσες αυτές. Ο Σχλίεμαν ήταν τέρας γλωσσολογίας!

Στά 1846 ο Σχλίεμαν βρίσκειται έγκατεστημένος στην Μόνη, άνταποκριτής Όλλανδικών ειδήσεων και γιά λογαριασμό του έμπορος... Είπε τώρα και Ρωσσομαθής, έχει περιουσία 200 χιλ- όδων φράγκων, και διδάσκειται συγχρόνως τή Σουηδική και Πολω- νική γλώσσα!

Στά 1854, στην εποχή του Κοιμαϊκού πολέμου, ο Σχλίεμαν έ- δοκίμασε μία δυνατή συγκίνηση. Τήν εποχή εκείνη είχε σχηματίσει περιουσία 150.000 ταλλήρων. Σχεδόν όλη τήν είχε μεταβάλῃ εϊ έμπορεύματα, στις άποθήκες του λιμένος Μέρσελ. Έξασα, ενώ ήταν στην Πετρούπολη, μαθαίνει ότι τεραστία πυρκαγιά κατέστω- πσε τή Μέρσελ. Τρέχει εκεί και βρίσκει τήν περιφέρεια με δύ- φρηχτού νεκροταφείου. Τό χτύπημα ήταν δυνατό, αλλά δεν έκάρτη- σε πολύ. Γίνονται άνασκαφές και βρίσκονται τά έμπορεύματα σάα, προφυλαγμένα από τό χώμα. «Δεν ειπε πολύ έθελον—γράφει ο ίδιος—νά μείνῃ κανείς άδάκρυτος εις τήν ταχιστα μετάβασιν από τῇς βαθείας θλίψεως εις τήν ύψιστην χαράν.»

Ο Σχλίεμαν άνακατεύεται στις μεγάλες έπιχειρήσεις που άνοί- ο πολέμος εκείνος, διπλασιάζει τήν περιουσίαν του, και μετά τό κλεί- μιο της Ελθίνης επιβιβάζεται στην αρχαία Έλληνική γλώσσα με διδάσκαλο τό Θεοκλήτο Βίμπο, τόν Άθηναίο. Στά 1858, βοθη- κλιντος πιά, άποσύρεται από τό έμπόριο, περιουδείς όλη τήν Εύ- ρωπή, κατεβαίνει στην Αλγυπτω, φτάνει στούς καταρράχτες της Νουβίας, όπου μένει κέμπιστον καιρό γιά νά μάθῃ τήν Άραβική. Έπειτα περιηγείται τήν Σουρία, τήν Περσία, γυρίζει στη Σαύνην, στις Κυλάδας νήσους και κατά τό 1860 έπιστρέφεται γιά πρώτη φορά τας Άθήνας. Η περιουσία του τώρα εις κολλοσιαία.

Ο πόθος τῶν αρχαιολογικών άνακαλύψεων, τό μεγάλο όνειρο της ζωῆς του, έαναγέρει φλογερό. Καί διαρκώς μελετώντας σχετική γυ- ράματα, συνεχίζει τίς περιηγήσεις του. Στά 1864 τόνε βρίσκουμε στα έρείκια της Κροχί-

ΕΠΑΙΞΕ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΥΚ'ΑΜΙΣΟ ΤΟΥ!...

Τήν επομένη της πρωτοχρονιάς μερικά άστυνομικά όργανα της Βασσουλίας είδαν νά τρέχῃ στούς δρόμους κάποιος πολλίτης, όλό- γυμος, ένδ' φουσάτος ένας δαιμονισμένος και παγερός άέρας και ένδ' ή θερμοκρασία είχε φθάσει τούς 12 βαθμούς κάτω του μηδε- νός. Νομίζοντας ότι πρόκειται περί τρελλού οι άστυνομικοί έσπευ- σαν νά τόν συλλάβουν και νά τόν μεταφέρουν με αυτοκίνητο στην άστυνομία όπου του έφόρεσαν έστρά φρεμάτια και του έδω- σαν νά φάῃ. Ο άνθρωπος όμως εκείνος—ο όποιος ονομάζεται Ιω- σήφ Κετςέσκυ και ο όποιος δεν ήταν καθόλου τρελλός—άντι νά εύχαριστήσῃ τούς άστυνομικούς ζητούσε νά φύγῃ άμέσως. Καί έπειδή ο άστυνομός επέμενε νά μάθῃ τί του συμβαίνει ο Ιωσήφ Κετςέσκυ του διηγώθηκε ότι είχε πάει σέ μερικούς φίλους του νά παίξῃ χαρτιά σέ κάποιο σπίτι. Εκεί ή τύχη του φάνηκε πολύ δυ- σμενής. Αφού έχασε όλα λεπτά είχε επάνω του, έκαίει τό ρολόι του, τό δαχτυλίδι του, τά ρούχα του και τέλος τό ποινικόμιο του. Τήν ώρα που τόν βρήκαν οι άστυνομικοί έτρεχε στο σπίτι του, νά βαναντῇ και νά πάρῃ λεφτά γιά νά ξαναγορίσῃ στην παρὰ του και νά ξαναπαίξῃ με τήν ελπίδα ο. ή θά κέρδιζε όλα είχε χάσει!

Έλος, έπειτα, στις 1' ιδίας, στην Κεϊλάνη, στη Δελχί, στο όρη Ιμαλάια, στην νήσο Ιόρτα. Πιερῶν τά πορθέντα δάση της άψη- φώτας τόν κίνδυνο τῶν άγρίων θηρίων, και από εκεί πηγαίνει στην Κίνα, τήνε διασχίζει μέχρι του Κινεζικού τίχου. Περῶν στα Ιαπωνικά νησιά, από εκεί στην Άμερική, στο Μείκκο, και κατὰ τό 1886 γυρίζει στην Εδύαση. Στο Παρίσι σχετίζεται με τούς γνωστούς αρχαιολόγους, πλουτίζει τῷς γνώσεις του και ταξεί- δεύει στην Έλλάδα.

Από τό έτος, 1868 έως τό 1869 περιεδιέει τήν Ιθάκη γιά ν' ανακάλωψῃ τά έρείπια του Όδυσσειακού μεγάρου, έπειτα όλη τήν Πελοπόννησο και τέλος πηγαίνει στην Τροία όπου ένεργεί άνα- σκαφές με ικανοποιητικά άποτελέσματα. Στο σημείο ούτό ο Σχλίεμαν εκφράζεται μ' ένθουσιασμό γιά τή γυναίκα του Σοφία, Έλληνίδα και μόλις τῇ Άθηνά, ή όπεία, φλεγμένη από τήν ίδια λατρεία, τόν έβοήθησε πολύ στο μεγάλο του έργο.

Ότι όμως έδίδεσε τόν Έρρικο Σχλίεμαν είναι οι άνασκαφές τῶν Μυκηνηών, που έφεραν στο φῶς τούς άνεκτίμητους εκείνους θησαυρούς. Μέχρι της εποχῆς αὐτῆς (1876) οι περισσότεροι έπί- στεναν ότι ο Άγαμέμνων, ή Κλυταιμνήστρα κλπ. ήταν μύθοι, πλά- σματα της ποιητικής φαντασίας του Όμήρου και τῶν τραγικών συγγραφέων. Ο Γερμανός αυτός έμπορος, ο έρασιτέχνης της Αρ- χαιολογίας, άνοίξε τούς κόλπους της γῆς, έξεσκέπασε τούς τάφους και κατέπληξε τόν κόσμο.

Η άνακάλυψις έγινε κατὰ τά τέλη Σ)βρίου 1876. Μέσα στόν λεγόμενον «Προβόλον της άγοράς» άνακαλύφθηκαν 6 τάφοι, γεμάτοι σκελετούς, άνδρῶν, γυναικῶν, παιδιῶν. Ένα από τά πτώματα αὐ- τῇ, έπειδή ήταν καλὰ βαλσαμωμένο βρέθηκε σχεδόν άπείραχο. Οι άρχαίοι Έλληνες νεκροί έφεραν χρυσά στέμματα επί κεφαλῆς, χρυσούς ζωστήρες στη μέση, σπαθία κλπ. Βρέθηκαν σπῶς γυναι- κείους σκελετούς δαχτυλίδια, σκουλαρίκια, βραχιόλια κλπ κοσμήματα έκτατης τέχνης. Κάθε τάφος ήταν δόκιλῃρο θησαυροφυλάκιο! Τρελλός από τή χαρά του ο Σχλίεμαν άπηύθυνε στο Βασίλειο Γε- ωργίου Α' θριαμβευτικό τηλεγράφημα:

«Μετ' ύπερτάτης χαράς άγγέλλω τῇ Υ. Μ. ότι άνεκάλωσα τούς τάφους, οἱ ή παρόδοις, ή; ο Πανουσίας γίγνεται χιῶ, ύπεδείκ- νυνται τίς τῷς τάφους τῶν Άγομείωνος, τῇς Βασανίδος, του Εύ- ρυμέδοντος και τῶν άπολοθῶν αὐτῶν, άπάντων φρονεόντων κατὰ τό δειπνον υπό της Κλυταιμνήστρας και του έραστοῦ αὐτῆς Αιγί- σθου. Είρον έν τῷς τάξεις τούτους μυστικούς θησαυρούς, δυνα- μένους άφ'εαυτῶν νά πληρώσσωι μουσεῖον, όπερ έσται τό θαυμα- σίαστον του κόσμου και τό όποιον επί αιῶνας θά προσελκύῃ κατὰ μιλάδας τούς έξένους. Είθε νά ευδοκίσησ' Ο' Υψιστος όπως οί θη- σουργοί οὔτοι καταστῶσιν ο άρχογονιαίος λίθος άπείρου έθνικοῦ πλοῦτος.»

Ο Βασίλευς συνεχάρη θερμῶς τόν φιλέλληνα Σχλίεμαν, οι έμπειροίς δὲς τῆς γῆς έγραψαν τό μέγα γεγονός, και από παν- τῷ έταξείδουν άρχαιοφίλοι νά θαυμάσουν τά εύρήματα τῶν Μυ- κηνηών. Ήταν ένα άτελείωτο προσκύνημα...

Ο Σχλίεμαν έκήρυττε παντοῦ ότι βρήκε αὐτό τό πτώμα του Άγομείωνος. Γιατί ποίος άλλος μπορεί νά ήταν, έλεγε, ο έπί- στος αὐτός νεκρός, που είχε τήν δύμ σκεπασμένη με χρυσή προ- σπία, μισανιγμένα τά μάτια, μεγαλοεργῆ τήν έκφραση, καλὰ συναρμολογημένο τό στήθος; Τό τελευταίο ήταν άποδείξεις ότι ή δολοφονία Κλυταιμνήστρας ήμλερος ν' άποδόσῃ τόν ύστατον σεβισμό τῶν δυστυχισμένων άντρα της. Κι' έπειτα ο Σχλίεμαν έδειχνε τό σπαθί του μεγάλου νεκροῦ, τό «άγρυπνόν» έπίρας του άρχηγού της Τρωϊκής έκστρατείας, όπως τό περιγράφει ο Όμηρος!...

Οι θρασυοί τῶν Μυκηνηῶν μετεφέρθησαν στο Άρχαιολογικόν Μουσ- εον τῶν Αθηνῶν, όπου είναι έκτεθειμένοι στο θαυμασμό τῶν γενεῶν. Ο Έρρικος Σχλίεμαν, Άθηναίος πολίτης πιά, έγινε σπας Άθήνας τό γνωστό στην Όδὸν Πανεπιστημίου «Πάν Με- λισσόν» κι' έξηκολούθησε τίς όρεας του αρχαιολογικές άνακαλύ- ψεις μέχρι του θανάτου του. Στην Έλληνική Κοινωνία έχάρισε 4 τέσσα: δύο από τόν πρώτο γάμο: τό Στέγριο και τή Νεβέσδα, και δύο από τό δεύτερο γάμο τόν κ. Άγαμέμνονα Σχλίεμαν και τήν κυρίαν Άνδρομάχην Μελά, τή γνωστή Άθηναία δέσποινα.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΒΡΟΧΕΡΗ ΗΜΕΡΑ

Του Henry Wadsworth Longfellow

Μονότονη· αϊ σκοτεινή και κρύα είν' ή μέρα
Πέφτει βροχή κι' άκούσται είν' ή πνοή τ' άέρα,
Τό κλήμ' άκόμα σέρεται σ' έρείπια μοναχάμνια,
Μά κάθε φθόγμα σκορπῇ τὰ φύλλα μαρμάρια.
Και κρύα και μονότονη και σκούρα είν' ή μέρα...

Μονότονη και σκοτεινή και κρύα ή ζωή μου,
Πέφτει βροχή κι' ο άνεμος ταραξεί τήν ηνχή μου.
Οι λογμοί μου σέρονται σέ χρόνια περασμένα,
Άλλά τά όνειρα σκοποῦν της νεότητος πιδάμνια,
Κι' ή μέρες μου μονότονες φτύνουν κι' αὐτίς μετ' ή μου.

Γιά λίγο πάψει νά βογγᾷ, καρδιά μου πονεμένη,
Και πίο' από τό σύννεφο τό φῶς του ήλιου βγαίνει,
Τῇ μοίρᾃ σου δόκλιση τοῦ κόσμου ή ποίρα μοιάζει,
Σε κάθε άνθρώπου τῇ ζωῇ λίγη βροχή σταλάζει,
Και κάνει τήν μείονση, κρύα, σκοτεινή σμένη.

ΣΤΗ ΣΤΕΡΝΑ ΤΟΥ SIMROLE

T. J. Laurence Hope

«Τὸν κόσμο τά μαρτύρια νά σ' εύρουν στη ζωή σου
Κι' άρα πιδάνεις στη φωτιά νά κάνουν τό κεραί σου,
Νά σοῦ ψοφῇ ο γάιδας στο σταθλο σά θά μπαινῇ
Και τῇ γυναικα σου νά βρῇς με φίλο άκαλίστημῃ.»

Κάποιος σοφός, στίς χορευτάδες τόν Ισίο καθήμενος,
Τ' άκουσε κι' έταί μίλησε: «Θόβ' ανεις κερδοσίμος
Και πείστρο ή κατάρ σου ήθελε τού κοστίσι,
Αὐτί κι' αὐτά, άν τίς όλες χρόνια πολλά νά ήσπῃ.»

Μεταφράσεις του κ. Σταδῆ Ι. πολιωτεπούλου

ΔΗΜΩΔΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Η Ξενητεία κι' ή άβανιά ή πίκρα κι' ή άγάπη
Τά τέσσαρα ζυγιάστικαν οὔλα σ' ένα κατάντι...
βαρύτσην ναι ή Ξενητεία, βαρύτερη άπ' τ' άλλα...
[δ] έίνος σάν τούρνο πουλί στην Ξενητεία γυρίζει...
του έίνου ός τον Ξενητεία κ' άσπώσται μήν του δίνεις.
ή άσπώσται δέλει σπρώματα, θέλει προσκευτάλεια,
θέλει τῇ μάνα στο πλοῦς, τ' άδέρφια στο κεφάλι,
θέλει και τῇ γυναίκα του νά τόν συνηγορήτῃ:
— Άντρα, μή θέλεις τίποτα δῶν στα ξένα ποδοίαι;

Η ΜΑΡΑ

II

Τρία σύννεφα σηκώονταν τά τρία άράδα-δούδα:
τό πρώτο σπένει τῇ βροχῇ, τό δεύτερο χιλιῇ,
τό τρίτο τό καλύτερο σπένει μαρμαριάρια...
Στούς κάμπους όλγνει τῇ βροχῇ και στα βουνά χιλιῇ,
Στις λυγρές τῶν όδῶν όλγνει μαργαριάρια...
Κι' ή Μάρα με τῇ μάνα της σιτάρι πάν νά σπείρουν
Κι' άνάρα, άνάρα τῶν οἶκων νά μη βασανώσται,
και εκείνο βασανώσται και θεοτῶν δέν χει!...
Παιδιάς τό βοτάνισαν, βεζύνηδες τάλωνισαν
κι' ή Μάρα με τῇ μάνα της τοιχῶν από τάλωνι.
Κι' ή μάνα της της έλεγε: «ή μάνα της της λέγει:
— Μάρα μ' ήν κορυμνίζεσαι κι' μήν σ' αὐ καί ο γῆλος...
— Εγώ τόν ήλιο άγαπῶ κι' ο κορυμνίζῶς με θέρπει,
μάνα μ' τόν πρώτο λυγιστή άντρα θά τόνε πάω...
— Κάθῃ μ' ο πρώτος λυγιστής, πολλή κροίκα γροῦνι,
γροῦνι μύλον, δώδεκα μύλους τούς μυλωνάδες,
χαλῶνι άρπάγια άρπάγια μύλους τούς τρυγητάδες,
χαλῶνι τάσσην πιδάτα και τό φργάρι γίδες...
— Σάν τά χαλῶνι, όδοτε νά τ' α., καλός είν' αὐ τῇ πόρῃ τῇ.

NOZAKI

105

KABUDIA

GEISHA MADAM

NORTH-SEA

